

15 YÜK

Mart - Nisan 2024 - Yıl 3 - Sayı 15

İki Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi

Yük'lem

Yük'lü Sorular

Terazinin
Kantarı

Amerika
Günlükleri

Ahmet Akdere - Alparslan Kılıç - Armağan Can - Burcu Gündüz - Emrah Kurul - Figen Savi - Hakan Uslu - Halil Yörükoğlu - Hasan Hüseyin Akkaş - Huban Seda Aras - İsmet Vural - M.Bülent Bingöl - Menekşe Yılmaz - Moin Dehaz - Osman Özenbaş - Ömer Kaya - Rabia Uğurlu Doğan - Sevede Koyuncu - Şinasi Türmüç - Tugay Özdemir - Turgut Say - Uğur Demircan - Zuhal Bilal

Bu Sayıda Yükümüzü Paylaşanlar

- 03** - Başyazı - **Rabia Uğurlu Doğan**
- 04** - Öykü - "Aynadaki Katil" - **İsmet Vural**
- 06** - Öykü - "Şevket'in de Gözleri Güzel" - **Burcu Gündüz**
- 12** - Şiir - "Savaşın Bitti Ali!" - **Menekşe Yılmaz**
- 14** - Öykü - "Doğum" - **Hasan Hüseyin Akkaş**
- 20** - Çeviri Şiir - "Onlar" - **Moin Dehaz (Çev: Turgut Say)**
- 22** - Söyleşi - "Mehmet Kabakçı Söyleşi" - **Armağan Can**
- 30** - Şiir - "çünkü rüyalarım da hâlâ beraberiz," - **Tugay Özdemir**
- 34** - Amerika Günlükleri - **Halil Yörükoğlu**
- 38** - Deneme - "Ben Leviathan" - **Şinasi Türmüş**
- 40** - Yük'lü Sorular - "Şeyda Başer Eroğlu" - **Figen Savi, Huban Seda Aras, Rabia Uğurlu Doğan**
- 50** - Şiir - "-yeniden temizlesem ellerimi" - **Osman Özenbaş**
- 52** - Öykü - "Dilsiz Duvarlar" - **Zuhal Bilal**
- 56** - Terazinin Kantarı - **Emrah Kurul**
- 68** - Öykü - "Kusmuk" - **Sevde Koyuncu**
- 71** - Şiir - "Rugan Bukağı" - **Hakan Uslu**
- 72** - Şiir - "Unutulmak" - **Alparslan Kılıç**
- 74** - Öykü - "Monte Kristo Kontu'nun Yeniden Montesi" - **M.Bülent Bingöl**
- 78** - Öykü - "Keklik Gibi" - **Ahmet Akdere**
- 84** - Yük'lem - **Ömer Kaya**
- 89** - Arka Kapak Şiiri - "Kimıldama Çekiyorum" - **Uğur**

Genel Yayın Yönetmeni:

Emrah KURUL

Yayın Kurulu:

Emrah KURUL

twitter.com/kurul_emrah

Huban Seda ARAS

twitter.com/hubansedaaras

Ömer KAYA

twitter.com/kyby04

Rabia UĞURLU DOĞAN

twitter.com/RabiaUgurlu444

Uğur DEMİRCAN

twitter.com/ugurdemircan_tw

Fahri Yayın Kurulu

Figen SAVI

Hüseyin KILIÇ

Turgay YILDIRIM

Son Okuma:

Rabia UĞURLU DOĞAN

instagram.com/rabia.ugurluuu/

Tasarım/Mizanpaj:

Uğur DEMİRCAN

ugurdemircan.blogspot.com

İllüstrasyonlar: (Y.Z.)

Uğur DEMİRCAN

instagram.com/ugurdemircan.in/

İletişim:

yukedebiyat.com

yukedebiyat@gmail.com

twitter.com/yukedebiyat

instagram.com/yukedebiyat

Yük Edebiyat © Her hakkı saklıdır. 2021-2024

Dergiye gönderilen yazılar
Yayın Kurulu onayından sonra
takip eden üç sayı içinde yayımlanabilir.
Yayımlanan her türlü eserin içeriğinden
yazarın kendisi sorumludur.

“Neye inanıyorsan o şeysin.”

Bu cümle Anton Çehov’un “Hayata ve Edebiyata Dair Notlar” kitabında yer alıyor. Aslında bir yandan fazla tanıdık bir cümle fakat yine de üzerinde zaman harcıyıp düşünmesi güzel. Bazen çağrışımlar, çok daha derin etkilere sebep olabiliyor. Çoğumuzun zamanın bereketsizliğinden, üretememekten, sorumlulukların fazlalığından, emeğin yeterince karşılık bulmamasında şikâyet ettiği günümüzde belki de kendimize, hayata, kaleme inancımızı kaybediyoruz. Düzenini kurmuş, bir akış içinde yol alanlar bu çerçevenin dışında. Böyle zamanlarda yazmak eylemi de hak ettiği kıymeti bulamıyor. Yazarı, kelimelerin dünyasına çekecek güç aslında kendi içinde. “Pes etmediğimizde”, en zor zamanları atlattığımızda aslında en güzel yeteneklerimizi ortaya koyuyoruz. Ben şiir yazamam, öykü bana göre değil, yazsam da dergilerde yer bulamıyor gibi bir sürü insanı sınırlandıran içsel ifadeler kendini de gerçekleştiriyor. Kişi gerçekten şiir yazmıyor. Ürettikleri dergilerde yer almıyor...Kendimize, hayatımıza, kale-

mimize başka durumlar değil de biz şekil verdiğimiz zaman yakaladığımız içsel huzurla zamanımız da bereketlenecek, daha iyi metinler de üretebileceğiz, sorumluluklar gözümüzde o kadar büyümeyecek, emeklerimiz de er ya da geç karşılık bulacak.

Yine Çehov’un kitabında yer alan, “Şiir ve sanat eserleri ihtiyacım olanı içermiyorlar ama insanların istediklerini içeriyorlar. Kalabalığın ötesine geçmiyorlar ama kalabalığın istediği şeyleri gösteriyorlar.” cümleleri dikkat çekici. Çünkü biz bu yolda kalabalığın ötesine de geçmek istiyoruz. İnancımız bu ve evet, “Neye inanıyorsan o şeysin.” Bunu güzel geri dönüşlerle, en azından belli ölçülerde başardığımızı hissediyoruz.

Dergimizin 15. sayısı sizlerle. Yer alan her metnin, her yazarın kendine has dünyası çok özel. Yolumuzu paylaşan değerli yazarlarımıza ve okurlarımıza sevgiler...

Rabia Uğurlu Doğan

Aynadaki Katil

İsmet Vural

Bugün birini öldürmeliyim.

Güne bu düşünceyle uyandı Kabil. Neden? Nasıl? Niçin? Bilmiyordu. Rüyasında gördüğü geyiği hatırlamıyordu. Henüz. Elle riyle boğduğu zavallı hayvanın yalvaran göz lerinden bihaberdi. Şimdilik.

Yataktan kalkıp tül perdeyi araladı. Sa bahın ilk ışıklarını çekti içine. Pencereyi açıp yaz yağmurunun toprakta bıraktığı rayihanın tadına vardı. Az önce aklından geçen düşün ceyi bu defa sanki birine mahremine açıyor muşçasına fısıldadı:

“Bugün birini öldürmeliyim.”

Alelacele giyindi. Bir yere yetişmesi ge rekmiyordu, işi gücü de yoktu. Bir süredir böyleydi. İpsiz sapsız. Lakin bugün yerine ge tirmesi gereken önemli bir görevi vardı. Tu haf bir heyecan... Arsız bir coşku...

Evden çıkar çıkmaz önemli bir eksiği fark etti. Babasından kalan altıpatları. Serde acemilik vardı tabii, otuz yıllık yaşamında ilk defa böyle bir istekle uyanmıştı.

Geri döndü, naftalin kokan kışlıkların arasına sakladığı silaha uzanıp şöyle bir kav radı. Çeliğin soğuk dokusunda annesini hatırladı.

Yatağın başucundaki komodinin çekme cesinden mermileri alıp hazneye yerleştirdi. Çocukken babasıyla izlediği Western filmle rindeki kovboylara benzetti kendini. Yüzünde sinsi bir gülümseme...

Bu defa göreve hazır ve nazır çıktı ev den. Silahı beline yerleştirip üzerini iki beden büyük tişörtüyle örttü. Öldürecek birini buldu mu her şey tamamdı.

Evin karşısındaki çocuk parkında dolandı bir süre. Anneler, kaydıraktan kayan evlat larını kaynanalarını çekiştirerek izliyorlardı. Olmaz, kadınlar ve çocuklar olmazdı. Her şey den önce yakışık almazdı. En iyisi sokaktan geçen herifin birine sunturlu bir küfretmek, kendisine karşılık verince de adamı çekip vurmaktı.

Parktaki turunu tamamlayıp caddeye çıktı. Karşıdan el arabasıyla bir simitçi geliyordu. Tam aradığım adam, dedi içinden, canı burnunda bir esnaf. Daha gık demeden ağzı mın payını verir. Sonra bam! Aksayan bir kur bağa misali kendisine yaklaşan simitçinin hâlini gördükçe vazgeçti bu fikirden. Yaşam öldürmüş zaten zavallıyı bir de ben vurmaya yım, dedi. Her geçen kişide farklı bahaneler

buldu. Yok o çok genç, yok bu torun torba sahibi, yok şunun kaşının üstünde gözü var. Nihayetinde umutsuzca mahalleye döndü.

“Lan Kabil, nerelerdesin be oğlum?”

“Ne olsun Hamza abi, iş arıyorum işte, bildiğin gibi.”

“Gel benim yanımda çalış diyeceğim ama tahsil görmüş adamı bakkal çırağı mı yapacağız?”

“Esağfurullah abi, ondan değil de beceremem ben.”

“Beceremeyecek ne var be Kabil? Aslında benim için de iyi olurdu ama sen bilirsin. Gel bi çayımı iç bari.”

“Sağol abi, bir iş görüşmesine gidiyorum. Başka zaman inşallah.”

“Şimdi anlaşıldı bizim işi beğenmemenin sebebi.”

Kibarlık edip “Yok abi, hiç olur mu?” demek istedi ama sonradan vazgeçti. Bu gidişle değil birini öldürmek, karıncayı bile incitemeyeceğinden korktu.

Bakkal Hamza ile vedalaşıp kendini ayaklarının hükmüne bıraktı. Saatlerce yürüdü. Bilmediği semtlerde, tanımadığı sokaklarda kayboldu. Âşıkların baş harflerini kazıdıkları bir banka oturup hayallere daldı. Kendini parktaki çocuklardan birinin yerine koydu. Kaydıktan kayarken annesi küçük Kabil’e el sallayıp gülmüseddi. Sonra salıncakta bile salladı onu.

Kendine geldiğinde hava kararmak üzereydi. Yine bir işi beceremediğine yazıklandı. E Kabil Bey, ne oldu bizim öldürme işi, diye dalga geçti kendisiyle. Tam ümidini yitirmişken bir yük kamyoneti durdu önünde. İçinden iki nakliyecininip boş bir dükkâna eşya taşımaya başladılar. Üç kuruş paraya yorucu bir iş yapan bu iki adam aralarında şakalaşıyorlardı. Mutlulardı. İmrendi onlara Kabil, işte aradığım talihliler, diye geçirdi içinden. Beline davranmaya hazırlanıyordu ki adamların kamyonetten güç bela indirdiği büyük bir aynada kendini gördü. Dükkâna yönelen nakliyecilere durmalarını söyledi, adamlar oralı olmadı.

“Durun dedim!”

“Ne var hemşerim?”

“Evet, görmüyor musun işimiz var.”

Silahını çıkarıp adamlara doğrulttu.

“Getirin şu aynayı buraya!”

Adamlar korku dolu gözlerle Kabil’in dediğini yaptı.

“Güzel. Şimdi tutun şöyle karşıma.”

Tuttular.

Adamlara teşekkür edip silahı aynadaki yansımasına doğrulttu Kabil. O lahza rüyasındaki geyiği görür gibi oldu. Tetiği çekti ve çatlayan aynada belirsizleşen görüntüsüne seslendi:

“Bugün birini öldürdüm.”

Şevket'in de Gözleri Güzel

Burcu Gündüz

Soğuşun uşuldayarak içeri girdiği bir gün daha.

Şükriye'nin yataktan kalkası yok, kalkmama gibi bir şansı da yok. Okula gönderilecek iki çocuk, onlardan daha çocuk bir de adam. Hepsinin gözü Şükriye'ye bakıyor. Gönlü yatağın iç gıcıklayıcı sıcaklığında, söylene söylene kalkıyor yerinden Şükriye.

Güröl güröl yanan sobanın bulunduğu yere faydası var bir tek, diğer taraflar buz kesmiş. Üstünde beş kat esvap, uykusuz geceden kalma çapaklı gözler, ağzının kenarında tüten nemli buhar mutfağa gidiyor. Yastığa salyaları akmış iki oğlanla, aygır cesedi gibi yatan adamı uyandıracak önce. Dürmük yapacak onlara. Dürmük derlerdi onların orada, yufka ekmeğinin arasına tereyağı bir de memleketten gelmiş otlu peynir. Yanına da çay. Ođlanlara açık, Şevket'e koyu demli. Ayılsın diye. Şevket, bir gün öncesi zil zurna geldi yine. Var bir derdi de Şükriye'yi adam yerine koyup anlatmaz. Oğlanları okula, Şevket'i de işe postalayınca alt kata, komşusu Döne'ye inecek Şükriye. Kurşun döktürecek. Evliliđine nazar değiyor

ya ondan tüm bunlar.

Nasıl nazar değmesin? Şevket heybetli adam, kara kaşlı, kara gözlü. Film artisti gibi. Gören kızların dibinin düştüğü, huyunu bilenlerinse yanına yanaşmadığı. Yanaşmayanlar bilir, kötü alışkanlıklar diye bellenen ne varsa fazlasıyla mevcuttur Şevket'te. Bundan sebep, zamanında kız bulamadılar bir türlü. Kırk yere haber saldılar, kırkından da geri döndüler. Baktılar olacak gibi değil, uzak akrabalarının kızı, kara kuru Şükriye'ye talip oldular.

Şükriye babasız büyümüş. Anası bir başına kalmış, tek ayağı çukurda. Görür görmez tamam dedi ana kız. Şükriye yüzünü tam göremese de vuruldu Şevket'e. Şevket içirse nefes alsın yeterdi. Ha Şükriye olmuş ha Fikriye. Yeter ki anasının sesi sussun. Anası az mı başının etini yedi "Seninle kim evlenir şerefsizin evladı. Adın çıkmış bir defa. Babandan çektiğim yetmedi, bir de sen çıktın başıma. Bereket, kız biraz safça yoksa napsın senin gibi ayyaşı? Elinden her iş gelir diyorlar. Namuslu. Evine sahip çıkar hem, çeker çevirir."

Kafa sallamıştı Şevket, tamam demeye ağzını yormamıştı bile.

Şevket ağzını zil zurna geldiği akşamlar yorardı sadece. İhalesi de Şükriye'ye kalırdı. "Şükriyeee nerde benim Haberci gazetem? Ben ondan başkasının bulmacasını çözemiyom, bilmiyon mu yarım akıllı? Hay yarım aklına, sıfatsız suratına tükürdüğüm." diye bağırdığı anda eli ayağına dolanırdı Şükriye'nin. Dolaşan elini ayağını çözemezdi çoğu zaman, Şevket'ten sıçrayan kederin arasında mırıldanırdı kendi kendine "Allah'tan Şevket'in gözleri güzel..."

Şükriye evdekileri gönderip ortalığı yapıp şap topladıktan sonra, Döne'ye indi. Bol köpüklü kahvenin yanına yaktığı kaçak sigaranın dumanı odayı sarmışken başladı anlatmaya.

"Bizimki yine azıttı. Yüzüme baktığı yok. Geçen ayık geldi diye seviniydim. Bu sefer de oğlanı yolladı büfeye. Neyse ses etmedim. Bir oldu, iki oldu...Şişede durduğu gibi durmuyor ki meret, içti içti zum oldu. Bize sardı hepten. Ne domuzluğum kaldı ne eşekliğim. Ben sana bişey diyim mi? Kesin o eltimin nazarı değişiyor. Kendi kocası yazın mide bulandırıcı sıcakta ayağına çorap giydirir. Neymiş efendim bileği gözükmecekmiş! Saçının teli gözükse hayatı dar eder. Kız anam, ayak bileklerine bile laf ediyor adam. Ben rahatım

ya istediğimi giyerim, gezerim. Zerre ses etmez bizimki. Kiskanıyor beni eltim, rahatlığım gözüne batıyor kenafır gözlünün. Bir kurşun dökelim be Döne. Çıksın şu nazarlar."

Döne merhametli kadındı. Merhamet damarını bilenler, acıtana kadar basardı oraya. Fazla basmalarına gerek yoktu oysa kim azıcık acındırsa kendini, istedikleri her şeyi yapardı bu bağıri yanık kadın. Döne Şükriye'ye kurşun dökene de kurşunun tillağı gelse aralarının düzelmeyeceğini biliyordu. Yine de gönlünü kırmadı. Şükriye, çeyiziyle beraber getirdiği Tokat işi, geyik işlemeli sofraya bezinin altına girdi. Nasıl da hevesliydi. Döne başladı "Benim değil, Fatma Ana'nın eli..." Cossss diye bir ses çıktı. Kurşunun suyla ani buluşmasından sonra, çukur çukur olmuştu her tarafı, göz gibiydi. "Al işte!" dedi Şükriye, "Bak hepsi eltimin gözü. Sarı çıyan...Gözü olanın gözü çıksın!"

Göz möz hikâyeydi. Mahalle kaynıyordu kazan gibi, "Şevket'in gönlünün nehirleri başka yöne akarmış. Az bile durdu adam, bir Şükriye'ye bak, bir Şevket'e... Kadının teri kimyonla karışmış kuyruk yağı gibi kokuyor. Ta öte mahalleye geliyor koku be, adam nasıl girsin koynuna!" Dedikodular aldı, yürüdü; kuyruk oldu, uzadı. Sakız gibi dolandı, ağızdan ağza. Bilmezdi ki onlar, Şükriye'nin çeyiziyle getirdiği miski amberler daha kullanı-

madan çarpılmıştı duvarlara, ardı arkası ke-silmeyecek kavgalara bismillah niyetine.

Dedikodu bu, durur mu durduğu yer-de? Döne'nin de kulağına gelmişti. İçi acı-mıştı Döne'nin. Bir şeyler yapılmalıydı. Yok-sa kadının içindeki ağaç kökünden kuruya-cak, adam da kayıp gidecekti Galata Köprü-sü'ndeki balıklar gibi.

“Şükriye abla” dedi Döne bir gün. Gel sana perma yaptıralım. Saçını da boyatalım. Bir değişiklik yapalım ya hep aynı hep aynı nereye kadar? Şevket abinin hoşuna gider. Valla yeni evlenmiş gibi olursunuz, tazecik.

“Olur mu kız?” dedi Şükriye. “Niye ol-masın senin neyin eksik milletten?”

Sık sık medet umdukları Fatma Ana'nın elinden fayda görememişlerdi. Bir de mahallenin gedikli kuaförü Meral'in elini deneyeceklerdi. Sabahın süt mavi ışığında, ceplerinde umut yola düştü iki kadın. Önce-den randevu alınmış Kuaför Meral, patlak sarı saçları ve yedi ceddine yetecek sıkıl-mışlığın verdiği yapmacık gülüşle karşıladı bunları. İçerisi başka bir dünyaydı. Perma, fön, protez tırnak... Akıllara gelecek her tür-lü yenileme işlemleri mevcuttu. Meral'in dükkânı, bilmeyen yoktu mahallede. Allah için işinde çok iyiydi kadın. İyi olmasına iyiy-di de babasının kumar borcu karşılığında,

kocasına hediye paketi gibi sunulduğundan, milletin nasıl evlendiğine dair karşı koya-madığı bir merakı vardı. Ukde kalmıştı için-de. Gelen her müşteriye nasıl evlendiklerini sorup anlattırdı saatlerce. Buraya gelenin de çenesi düşerdi zaten, dükkândan çıkası-ya anlatırdı. Şükriye de aldı bu sorudan na-sibini. Başladı anlatmaya. Öyle ya nereden bilsin kadın Şevket'i? Meydan boş nasılsa, bıkıp usanmadan izlediği Yeşilçam'ın puslu romantikliği tadında bir senaryo uyduru-verdi.

“Bir görüşte aşk canımın içi. Kayna-nam fotoğrafımı göstermiş. Fotoğrafımı gö-rür görmez “olur” demiş benimki. Bu kız isteyelim anne. Şevket, öyle bir sıkıştırmış ki kadını hadi hadi diye. Neyse geldiler köye. İlk çıkmadım yanına. Kız kısmı ağırdan al-malı, öyle hemen gevşersen cıvata sanırlar. Yandan yandan gözetledim. Anam tuttur-maz mı? Yok diyor. Olmaz ben gurbete kız vermem. Benimkinin suratına bir baktım; gözlerinin üzüm karası, şerbet oldu aktı içi-me. Tamam dedim, işte yıllardır beklediğim adam bu. Anamı da ikna ettik. Taa buralara gelin geldim işte.”

Döne, olayın aslını bilse de ses etmedi. Ama senaryoyu gözünde hiç canlandıra-madı, yok olmuyordu. Bu saf romantiklik, Ediz'le Hülya'ya yakışırdı, Şükriye ile Şev-

ket'e değil.

Şükriye anlattıkça, Meral'in aklına, televizyonun karşısındaki üçlü koltukta siftinen, karnı acıktıkça sucuklu yumurta yiyip dişlerinin arasında kalan sucuk artıklarını eliyle çıkaran kocası geldi. Kendi kendine söylenmeye başladı, "Yine sucuklu yumurta yemiştir gebeş herif, elinin yağını da kanepelere silmiştir. Leş gibi kokmuştur ortalık. Kaç sefer söyledim, kürdan kullan, elini yıka diye. Lafanlar mı hiç boz ayı."

Kocası aklına düşünce içi bulandı Meral'in.

"Allah çirkin şansını versin diye boşa demiyorlar demek ki..." dedi içinden. Haset içine yuva yaptı saniyesinde. Yuvadan bir anda uçuveren kıskançlığın bedelini, Şükriye'nin tel tel kalan saçları ödedi. Meral, perma ayağına yoldu kadının saçlarını büsbütün.

Saçları yolunsa da umursamadı Şükriye. Meral'e minnetin en masumane göstermesini pazar parasından artırdığı üç beş kuruşu bahşiş bırakarak yaptı. Şu dakikadan itibaren kendi yarattığı masalın prensesiydi. Pembe pembe hayallere daldı. "Akşam olacak, Şevket gelecek. Saçlarını görecek, tabii kaşlarına da şekil verilmiş. Fark edecek. Beğendiğini söylemez, hiç âdeti değildir. Ama belli edecek bir şekilde, kara gözlerinden ışıltı saçılacak ona doğru. Birlikte yemek yiye-

cekler, kaç zamandan sonra. Sonra oğlanları uyutunca içindeki kuru dallar yeşerecek belki...Düşüncesi bile yetti. Dalga dalga yükselen haz, baştan aşağı ürpertti bedenini."

Akşam oldu. Kurduğu hayaller, Şevket'in alkol kokan bedenine bulandı, sonra da ufalandı bir bir. Buna alıştı alışık olmasına da keşke permasını görseydi. Görülmeyen permaya çok içermişti kadın. Yaşlar süzülürdü perma ilacının acı kokusu sinmiş yanaklarından aşağı. Şevket değil permayı, burnunun ucunu bile göremiyordu o akşam...

Görmüyordu Şevket. Ne saçını ne onu ne oğlanları. Görmeyince unutmaları kolay oluyordu tabii. Unutulmak için mesafelere gerek var mıydı sanki? Aynı evin içinde de bal gibi oluyordu işte. Unutuldu Şükriye. Her şeye göğüs germişti ama unutulmak, o yaşta kocattı kadını. Kurudu kadıncağız, yaptırdığı permayla içine dolan akide şekerleri kırıldı teker teker. Toplaması yine kendine kaldı. Sarma tütünle, kaçak çayda derman aradı. Günah olduğunu bilmeseydi çay bardağının yarı yerine kadar rakı, üstünü de suyla doldurup dertli bir müzik açacaktı ama günahı işte. Tellendirdi sigarayı, radyoda çalan şarkıya eşlik etti bir yandan. Bangır bangır bağırıyordu radyodaki: "Ben seni çok sevdim ama onursuz da yaşayamam." Yaşanıyor be anam, öyle de bir yaşanıyor ki...

“Alışırın,” dedi kaynanası, bunun babası da böyleydi. 60’ından sonra düzeldi. Hesapladı Şükriye parmaklarıyla, daha 15 sene var Şevket’inkine. “Dul kalırsan, ne yaparsın bir başına? Milletin ağzı durmaz, gözü görmez. O yolun yolcusu derler be kızım. Kocanı kendine bağlamaya bak. Bizim Hasibe’nin tanıdığı bir hoca varmış. Size şöyle, etkili bir muhabbet muskası yazdırmalı.”

Şükriye’nin gözleri parladı birden. Niye daha önce düşünmedi muhabbet muskasını? Muska kelimesinin geçmesi bile rahatlattı Şükriye’yi. En azından birkaç gün rahat uyudu. Uykularını Şevket’in anason kokusuna eklenen şekerli, mayhoş, ucuz kadın parfümü kokusu böldü ya pek oralı olmadı. Hasibe’nin hoca, kökten çözecekti işi nasıl olsa.

Şükriye aşağı indi bir gün. Döne çoktan duymuştu Hasibe’nin hoca işini. “Şükriye abla valla hoca muska yazmaya çok para istermiş,” Kırk kat sardığı parayı gösterdi Şükriye. Kara gün parası. Babasından kalan son tarlayı da satan kardeşleri parayı bölüşünce buna sus payı yolladılar. “Şevket’in haberi yok paradan. İyi ki de söylememişim, aklımla bin yaşayım. Yoksa nereden bulacaktım muska parasını?” dedi Şükriye. Parayı naylona, naylonu da çoraba saran iki kadın hocanın yolunu tuttu.

Hocanın evi çok uzaktı, şehrin öbür ucundaydı neredeyse. İki kadın aklına koyduysa uzakları yakın ederdi ya ulaştılar bir şekilde yeşil badanalı eve. Şükriye öyle heyecanlıydı ki kalbinin gümbürtüsü dışarıdan duyuluyordu. Adımını içeri attığı an, elini korkak alıştırmayanların mevlütlerde bol bol döktüğü ekşi gül suyu çarptı burnuna. İlerledikçe halı kaplı duvarlardan kalkan tozlar astımını azdırdı. Öksürük krizine girmişken en gösterişli kırmızı halıyı kendine arka plan yapan hoca, oturunca kucağına inen sakalının gölgelediği dudaklarının arasından bir şeyler söyledi. Adını duyunca heyecandan hıçkırmaya başlayan Şükriye’nin imdadına Döne yetişti, ne var ne yok her şeyi anlattı bir çırpıda. Hoca, sakalını sıvazladıktan sonra çürük diş kokan nefesiyle bir güzel üfledi Şükriye’yi. Bir de muska yazdı. Muska, üçgen suni deriye sarıldı. “Önceden bunlar gerçek hayvan derisine sarılırdı, o bile değişmiş.” diye geçirdi içinden Şükriye. Hoca, okunmuş su verdi bir de Şevket’in kıyafetlerine azar azar dökülecek, başka kadınlarda gözü varsa bakan gözlerinin ferikeşilecekti.

Muskayı koynuna, okunmuş şişeyi de çantasına sakladı Şükriye. Hocanın evinden çıktıklarında hava duvarlardaki geyiklerin arka planı gibiydi. Kızilla turuncu iç içe geç-

mişti sanki.

“Döne kız içim sıkıldı benim.”

“Al benden de o kadar Şükriye abla.”

İki kadın otobüs durağına doğru yürürken ortalık tek mil siyaha bulandı. Gündüz gündüz bu ne karaltıydı böyle? Bir korku indi yüreklerine. Şükriye, elini koynuna daldırdı “Oh be!” dedi, muska mabedinde duruyordu. Gitmemişi bir yere.

Siyah kendini yavaş yavaş küllü kahveye bırakırken durağa yaklaştılar. Ellerinde röntgen filmli adamlar konuşurken duydular bir aralık, “Valla bu sefer iyice görebildim. Kapkara top gibi oldu Güneş.” dedi kısa boylu göbekli olan. “Güneş tutulması uğursuzluk getirir derler ya hadi hayırlısı.” dedi uzun olan.

Sert esen rüzgâr Şükriye'nin içine doldu saniyesinde. Anası, “Sende bir karanlık var, ondan evlenemiyon, uğursuzsun zaar.” derdi. Uğursuz olduğuna öyle inanmıştı ki Şükriye, Güneş tutulmasının uğursuzluğu Şükriye varken başkasını bulur muydu hiç? Gözleri doldu nedensiz.

Şüphe düşmüştü içine. Pıtrak gibi batıp durdu midesinden boğazına doğru. Battıkça öğürtü geldi, eve gelene kadar öğürdü. Yüreği sırtında atıyordu bir yandan da.

Otobüsten inince koşar adımlarla eve

yürümeye başladı. Evin karaltısı yokuşun başından göründü. Normalde nefes nefese çıktığı yokuşu koşuyordu adeta. Geldiğinde vıcık vıcık insan kaynıyordu ortalık. Kalabalıktan çıkan sesler uğul uğul yayılıyordu. Hepten bulandı midesi. Dedikodu kaynayan kalabalığı hızla yaran Şükriye eve girdi. Hocanın evinden seke seke çıkan dizleri bağından çözüldü, olduğu yere yığılakaldı. Şükriye, acemi sanatçının elinden çıkma, yamuk yumuk bir heykel gibi yığılmışken eşyasız, bomboş evin ortasına, bol sarımsaklı sucuk kokusu doldu odaya birden.

“Evdeki eşyaları da alıp kaçmış aşifte.” diyerek dişlerinin arasından tısladı Meral'in kocası.

Göz ucuyla adama baktı Şükriye. Allah'tan Şevket, insafı davranmış; çeyiziyle getirdiği geyikli sofraya bezini götürmemişti. Bir elinde sıkı sıkı kavradığı sofraya bezini tutarken diğer elindeki muska bomboş evin ortasında büyüdü. Büyüdü, eşya olup doldurdu her yeri.

“Olsun,” dedi sonra Şükriye. “Şevket'in de gözleri güzel.”

Sesi bomboş duvarlara çarpıp geri geldi.

Savaşın Bitti Ali!

Menekşe Yılmaz

Olsaydı zamanın saçları

Tutup silkelemek isterdim

Yana yakıla saydığım günleri unutmak

Ve durdurmak boynumda yaftalanan

Hasret sürgününü

Başımızın üzerinde upuzun kavaklar sallanıyor hava kapkara yüzleri gibi insanların

Bilirsin ki katlanamam siyaha

Rüzgâr yapraklarında birer şarkıya dönüştükçe

Ruhumda tanımsız ve bölücü acıyı susturuyor

Tartamıyorum kelimeleri

Yüreklerin hangisi ağır

Hangisi tüyden hafif ve kötüye sağır

Bir çift gözden sızan ışığı özler oldum

Ve göğsümden kuşlar uçuyor göğe doğru

Kimi zaman solmuş renklere can oluyor

Sen susuyorsun yine yüzyıllık kitaplar kadar eski
Ben senin sayfalarında adsız askerler gibi unutuluyorum

Yorgunum sana korkusuzum dedim
Yıkılma diye dertlerini başımda taç ettim
Görmüyorsun göresin diye değil zaten
Kalbinde temaşaya sürükleyen bir geçmişin var
Kafanı delip geçsede her bakışında
Bana söyleyeceklerin
Acılarına yemin etmişsin gibi
Altın sükûnetinle ölüme gün sayıyorsun

Dön artık
Zamanı tutamıyorum senin yerine
Beyaz gömleklerini de
Ellerim zift
Dört duvarın sapasağlam yıkamıyorum da
Yurdunun savaşı bitti Ali sağsın
Neden bana ölmüşüm gibi bakıyorsun?

Doğum

Hasan Hüseyin Akkaş

Kadın "midem, midem" deyip geğirmeye çalışmasa, "vay anam" diyerek odanın içinde bir o yana bir bu yana volta atmasa Fahri'nin uyanacağı yoktu. Gözlerini açar açmaz neyi olduğunu sormadı. Uyku mahmurluğuyla bir iki dakika kadını izledi. Gecenin üçünde onu ayağa kaldıran sebebi anlamaya çalıştı. "Neyin var" diye sorsa da geçici bir ağrıdan başka bir şey olamayacağını düşündü. Doğum sancısı olamazdı sekiz hafta vardı daha.

"Midem ağrıyor, yanma ve şişkinlik de var, kötüyüm."

"Yersen her gün sirkeli turşuyu, ağrın da olur, sızın da. Dikkat et diyorum ama duyan kim. Gaviscon içtin mi?"

"İçmez miyim, üç dört kaşık hem de."

"Olmadı mı faydası?"

"Yok, anam yok."

"Karbonatlı su yapayım mı, yanmayı engeller."

"Şey diyecektim, acile götürür müsün beni. Bu sefer kötüyüm, inan ki sabrederdim yoksa."

"Bu saatte uzman doktor bulunmaz, acil ne yapacak yüklü kadına. Saat sabahın üçü."

"N'olur belki bir ilaç verir, serum taktarlar."

"Tamam, üstünü giy hazırlan, gidelim bakalım şu acile ne diyeceklerse artık."

Acilde serum takılmış üç beş hasta vardı. Ortalık sessizdi. Uyku şelale olmuş akıyordu ortalıkta. Şikayetini söyleyip bandrol aldılar ve boş bir yatağa uzandı Seher. Biraz sonra uykusundan uyandırılan genç pratisyen geldi. Bu saatte derdiniz ne kardeşim yatamadınız mı yerinizde der gibiydi.

"Şikâyetiniz neydi?"

"Midem çok kötü doktor bey. Yanma, ağrı, geğirti her şey var."

"Ne zamandır böyle?"

"Birkaç gündür böyleyim ama bu gece uyutmadı, fenayım."

"Gebelik var, kaç haftalık?"

"Otuz iki haftalık, birkaç güne kontro-

lüm vardı."

"Gebelikte ağrı uzman işi. İlaç veremem. Doktorunuz bu hastanede mi?"

"Evet."

"Mesai saatini bekleyeceksiniz, benim yapacağım bir şey yok maalesef."

Doktor yarım kalan uykusunu tamamlamak üzere ayrıldı. Artık saat sekizi bekle. Geçer mi, yaklaşık dört saat var.

Saatler birbirini kovalamadı, geçip gitmek için acele etmedi, her zaman nasıl geçiyorsa öyle geçti. Mesai saati geldi, gişeler açıldı, muayene için bandrol alındı ve beklemeye başlandı. Emekliliğine gün sayan, şöyle özel bir hastanede dolgun bir maaşla lanet olası mesleğini devam ettirip yazlığını değiştirme hayali kuran yaşı geçkin doktor göründü. Sıra geldi, polikliniğe alındılar. Doktor rutin gebelik muayenesini yaptı ve bazı tahliller istedi, sonuçlara göre neyi olduğu ortaya çıkacaktı. Muayeneyi bitirip karı kocayı yolladıktan sonra kafasında beliren teşhisin muhtemelen doğru olduğuna inandı. Kan ve idrar sonucu ön teşhisini doğrulayacaktı. Takipli hastasıydı, işin bu aşamaya gelmesinde ihmali var mıydı? Tansiyonunu sık sık ölçmesi gerektiğini söylemiş miydi? Hiçbir şeye emin olamadı. Şu yaşa gelmişti artık unuttuyordu tembih edilecek bazı şeyleri.

Seher tahlil numunelerini verdi ve doktorun muayenehanesinin karşısındaki bankta beklemeye başladılar. Karnı burnunda, yükü ağır giren çıkan kadınlar. Yanlarında her an tetikte bekleyen, çantalarını taşıyan, şu iş bir an önce bitse de kurtulsak demeleri muhtemel kocaları. Birbirlerinin karnına bakanlar, kaç haftalık olduğunu soranlar, ağrı çekenler, elleri bellerinde zar zor yürüyenler. İçeriden çağırılmaları uzun sürmedi. Doktor tahlili ivedi istemişti muhtemelen.

"Sizi büyük şehre sevk edeceğim. Burada sizin durumunuza uygun birim yok. Tahlillerle birlikte sevk yapacağım, ambulansla gideceksiniz."

"Niçin sevk ediyorsunuz doktor bey, neyim var, acil bir durum mu var, bebek iyi mi?"

"Bebegin gelişimi durmuş, acil gitmeniz lazım, gerisi sizi sevk edeceğim hastanenin işi. Kıyafet falan temin edin ambulans ayarlanınca gideceksiniz, çok sürmez."

Şoke oldular. Büyük şehir de nereden çıktı. Niye acil gönderiyorlar. Bebekte bir hâl mi var! Seher Fahri'yi eve yolladı, istediği giyecekleri aldı geldi.

Çok geçmeden ambulans geldi, sedye aldıkları Seher'i sabitleyip yerleştirdiler, serum taktılar, cihaza bağladılar, Fahri ve ya-

nında bir hemşire ile yola çıktılar.

Ambulansta yolculuk etmek, hele ki bir şehirden başka bir şehre nakil gitmek kolay değil. Dışarıyı göremeyince, çevreyi izleyemeyince zaman geçmiyor. Ambulans arada bir siren çalıyor, yolunu açmak için muhtemelen sonra tam gaz devam. Hemşire çok genç, tıfıl. O işin eğlencesinde Seher acilleşse, ani bir durum gelişse yapabileceği hiçbir şey yok. Midesi şimdi daha iyi, ağrısı, yanması yok. Hemşire Seher'in elini tutuyor, arada bir cihaza bakıyor, nasıl olduğunu soruyor, her şey normal görüldüğü için yolculuk tüm hızıyla devam ediyor. Arada bir hemşire ile haberleşiyor şoför, ne konuştukları anlaşılmıyor. Seher kendi rahat da karnındaki sağlığı için duyduğu endişe rahatlığını gölgeliyor. Altı saatlik yolu üç saatte alıyor ambulans. Öğleye yakın ulaşıyorlar hastaneye. Hemşire, kadın doğum ve çocuk sağlığı hastanesine girişini yaptırıyor Seher'in, geçmiş olsun diyerek dönüşte geçiyorlar, görev tamam.

Ankara işi Fahri'yi gerdi, hiç hesapta yoktu bu sevk. Memlekette normal doğum yapacaktı, ondan sonra her şey yoluna girecekti. Çocuğuyla ilgilenecekti kadın, Fahri de biraz soluk alacak keyfine zevkine zaman ayıracaktı. Günlerce burada kalmak gerekirse ne yapmalıydı. Eş dost, akraba

yok ki sığınasın. Sınırlı miktarda parası var. Kalacak yer sorunu, yeme içme, hastaneden bir şeyler isterler muhakkak. Başıma belayı sardım, bir inat uğruna. Kim dedi sana gebe bir kadınla...

Seher'in giriş işlemlerini tamam, koğuşa çıkardılar. Koğuş çok büyük, riskli gebeler burada tutuluyor; filmler, tahlillerden sonra ilgili bölümlere naklediliyor ya da gözetim altında tutulmaya devam ediliyor. Fahri bölüm hemşiresinden zor da olsa izin kopardı ve Seher'i görmeye koğuşa gitti. Ahlayaniyla, inleyeniyle, taş gibi oturanıyla, gelecek yüklü gebeler. Fahri gözüyle arayıp buldu Seher'i. Gebelere bakmamaya çalışıyor; öyle ya kadınlar koğuşu burası, rahat yatanı vardır, uygunsuz durumda olanı vardır, aksisi vardır ne yapıyorsun burada be adam diyeni çıkabilir. Durumunu sordu Seher'e, ne dediklerini doktorların. Belli değildi durumu, makinaya bağlayacaklardı, detaylı muayeneden geçecekti, ondan sonra belli olacaktı. Ağrısı acısı yoktu çok şükür. "Beni düşünme," dedi Seher, "acıkmışsındır, kantin vardır, karnını doyurursun." dedi. Fahri fazla duramadı hâliyle koğuştan çıktı, kantini sordu.

Fahri araya sora kantini buldu, tost yaptırdı, yedi, üzerine iki bardak çay içti. Dışarı çıktı sigarasını tellendirdi. Büyük şehrin

telaşı bitecek gibi değildi, ana yoldan vızır vızır işleyen arabalar, hastaneye giren çıkan yığınla insan. Buralarda yaşamak zor olmalıydı, her gün bu kalabalıkta ne yapar bu insanlar; işe git trafik, işten çık trafik, bir yere gitmen gerekse otobüse, dolmuşa binmen şart, yürüyemezsin her yere.

Sigara üstüne sigara tellendirirken sıra kendine geldi Fahri'nin. İçine düştüğü durumu düşündü, acelesi neydi de hemen evlenmişti Seher'le. Gebe olma ihtimali vardı, resmi nikâh yapamadılar, iddet müddeti var, çok geçmeden gebe olduğu anlaşıldı. İmam nikâhı kıydırdılar. Resmi nikâhı bekleseler Seher vazgeçebilirdi evlenmekten. Vazgeçseydi, kadın mı yoktu ona. Kendi hiçbir zaman çocuk fikrine sıcak bakmamışken başkasının çocuğuyla ilgilemek durumunda kalacaktı. Canı sıkıldı, kantine gidip koyu bir çay istedi. Dışarı çıktı sigara eşliğinde içti. Gerçeklerle yüzleşmeliydi, yok saydığı sorunları çözüme kavuşturmalıydı.

Seher'in durumunu kontrol etmek için koğuşa çıktı. Hemşireden izin istedi, gebenin ismini söylediğinde onu yukarı kata gözlem odasına alıp NST cihazına bağladıkları cevabını aldı. Oraya nasıl gidebileceğini sordu, hemşire tarif etti; aradı, buldu katı ama içeri almadılar. Kat görevlisine yalvar yakar alabildi izni. Görevli benim başını yakarsın bak, git

beş dakika görüş hemen in dedi. Ameliyat öncesi gözlem ünitesiymiş bu bölüm. Ameliyat mı? Alacaklar mı çocuğu yoksa.

Seher'e ulaştı, karnına bağlanmış elektrotlarla sakin görünüyordu. "Nasılsın, her şey yolunda mı, bu kablolar falan ne böyle?" "İyiyim çok şükür, NST cihazı bağladılar, bebeğin kalp atım hızını takip ediyorlar, eğer yavaşlama olursa acil müdahale edeceklermiş, bir yandan da tam teşekküllü hastaneye nakil için tüm hastanelere anons geçiyorlar, cevap bekliyorlar." "Neler diyor-sun Seher, vaziyet çok ciddi galiba, ameliyat, başka hastaneye sevk falan, neydi bu başımıza gelen." "Takdiri İlahi, çekecek derdim, derdimiz varsa çekeceğiz Fahri, kusura bakma sen de perişan olacaksın buralarda." "Yok, önemli değil, sağ salim atlatalım da. Ben aşağıda bekliyor olacağım, izin alabilirsem yoklarım yine, haydi görüşürüz." Seher'in yanağına öpücük konduran Fahri yanından ayrıldı.

Öğle sonu, zaman geçmiyor. Çay sigara, çay sigara, uykusuzluk, bir de üzerine stres ve belirsizlik yordu Fahri'yi. Hastane dışına çıktı; yola, arabalara, koşuşturan insanlara baktı. Hep bir telaş, bir yerlere yetişme, iş güç halletme derdi. Arı gibi, karınca gibi hareket halinde insanlar. Sağı solu izledi, gerisin geri bekleme salonuna döndü. Kantinden

çay aldı, üç dört tane şeker koydu, uzun uzun karıştırdı farkında olmadan. Birkaç yudumda mideye indirdi. Fahri huzursuz, huzursuzluğu her geçen an artıyor, bu gidişat dönüşü olmayan kararlar alabilir.

Seher bekliyor, karnındaki ne hâlde merak ediyor. Ya ona bir şey olursa Allah vermesin, ne yapar, ne eder, düşünmek istemiyor. Kendine acıdığı yok, ölüp gitse de gam yemez, yeter ki bebeciği yaşasın, ona bir şey olmasın. Kendi gün görmedi şu dünyada bari yavrusu görsün. Annesizlik zor biliyor, bir şekilde devam ediyor hayat, etmeli.

Doktorlar tedirgin, temkinli. NST sonucunu kontrol ediyorlar sık sık. Şerit uzadıkça uzadı yere deşiyor artık. Seher'i de bilgilendiriyorlar, tam teşekküllü hastaneden yanıt beklediklerini, eğer gelmezse, bebeğin kalp atışı da yavaşlarsa müdahale edeceklerini söylüyorlar. Nasıl olduğunu soruyorlar, Seher iyi olduğunu, bebeğini düşündüğünü söylüyor. Beklemek zor iş, çare yok ki beklemekten, başa geleni yaşamaktan başka bir yol. Başa gelen çekilir dedikleri bu.

Fahri bir daha zorluyor kat görevlisini. Görmek istiyor karısını, hâli nicedir diye. Görevlinin cebine para sıkıştırıyor, adam

gevşiyor, beş dakika diyor, kimseye görünme. Nasıl görünmesin doktorlar, hemşireler, yardımcı personeller hepsi orada. Girişte durduruyorlar Fahri'yi kim olduğunu soruyorlar, NST cihazına bağlı Seher'in eşi olduğunu söylüyor. İyi ki geldin diyorlar, imzan lazım, ameliyat için. Adını soyadını yazıp imzalıyor sayfaların altını Fahri. Seher'in neyi olduğunu soruyorlar, eşiyim diyor. Soyadınız tutmuyor diyorlar, imam nikâhlı eşiyim diyor. Başka yakını yok mu diyorlar, benden başka kimsesi yok diyor Fahri. Seher'in yanına gelince, doktor bağıyor, "Ameliyathaneyi hazırlayın Seher Hanım'ı alacağız." Fahri öpüyor yanaklarından Seher'in, "Dualarım seninle," diyor, "hayırlı haberlerini bekliyorum." Ameliyathaneye götürüşlerini izliyor Seher'i. Sonra çıkıyor, aşağı iniyor çaresiz.

Bekliyor Fahri. İçi içine sığmıyor, bebek heyecanı değil bu başka bir şey. Zamanın geçmesini beklemek zor, yıpratıcı. Bir saat geçmeden kat görevlisi Fahri'yi buluyor, "gözünüz aydın bir oğlunuz oldu." Fahri kendinde değil gibi, adam bekliyor, müjdesini istiyor besbelli. Sağ olasın diyor, birkaç kuruş sıkıştırıyor cebine. Görebilir miyim diyor eşimi. Takip et beni diyor görevli.

Seher'in yanına yatırmışlar bebeği, ufacak bir şey. Seher çok mutlu, yavrusu

yanında, sağ salim kurtuldu. “Gözün aydın Seher, çok şükür atlattın. Allah analı babalı büyütsün. Nur topu gibi maşallah.” “Sağol Fahri, senin sayende, sen olmasan ne yapardım buralarda yalnız başıma. Perişan oldun, kusuruma bakma.” “Ne kusuru, sen benim kusuruma bakma asıl. Bebeğe alınacak bir ihtiyaç var mı, hemen temin ederim.” “Yok yok sağ olsunlar hemşirelerde varmış bez falan ayarladılar, hiçbir eksik yok. Bekleme iyiyim ben, bir otel bul, yat, dinlen, sabah gelirsin yanıma.” “Tamam, o zaman Seher sabah...” Sözüünü tamamlamadan Seher’in alınına öpücük konduran Fahri hastaneden çıktı.

Hastanenin yakınlarında küçük bir otel buldu, oda tuttu, yerleşti Fahri. Uykusuzluk, stres, yorgunluk her şey var, uyuyabileceğini sanmıyor. Otele gelirken uğradığı büfeden aldığı kâğıdı, kalemi, zarfı masaya koyup düşündü. İleri geri gidip gelirken odanın balkonu olduğunu fark etti. Anahtarı çevirdi, balkona çıktı. Işıl ışıldı her yer. Şehrin ışıkları birleşip gökyüzüne yansıyor, kesif bir ışık tabakası oluşturuyordu. Plastik sandalyeye oturan Fahri bir sigara yaktı. Derin derin içine çektiği sigarasını çabucak bitirdi, aşağı baktı, bitmeye az kalmış sigarasını parmak fiske siyle aşağı yolladı ve arkasından bakakaldı. Sigaranın ateşi görünmez olunca içeri girdi,

kararlı, ne yaptığını bilen bir insanın gönül rahatlığıyla aşağıdaki kısa mektubu yazdı.

Sevgili Seher,

Bu mektubu yazıp yazmamakta kararsız kaldım. Seni üzeceğimin farkındayım ama bunu yazmalıydım. Öncelikle gözün aydın sağ salim bebeğini doğurdun, Allah analı babalı büyütsün yavrunu. Analı babalı, yani babası da olmalı yanında bebeğinin. Biz evlenme işini aceleyle getirdik Seher. Seni seviyorum, aslını arasan sevdiğimi sanıyorum ama sevgiden öte şeyler de var hayatta. Bebek gibi. Bebek hayatın gerçeği. Bebeğini babasının yanında büyütmen lazım Seher. Çok düşündüm bu karara varmak için. Beni biraz tanıyorsun, bebek aklıma getireceğim son şey. Sorumluluk ister, ilgi ister, sevgi ister. Çocuk fikri bana çok uzak. Bu yükü kaldırmam zor, beni anlamalısın. Zaten aramızda resmi bir nikâh da olmadığına göre bu evliliği bitirmek daha doğru olur ikimiz için de. Kusuruma bakma ne olur. Bebeğin babasını arayacağım, gerekeni söyleyeceğim, için rahat olsun. Bebeğini babasız büyütme, eski eşine dön ve mutlu olun. Ben de kendi yoluma bakacağım, hoşça kal...

Fahri

28 Aralık 2023

Onlar

Moin Dehaz (Çev: Turgut Say)

Yok

Bu şehirde yalnız değilim
duvarlar, ağaçlar
çalılar, arabaların
arkasına
onlar
saklanmışlar

Yok

yalnız değilim
perdeleri aralayan o gözleri
hissediyorum
diğerlerini iten o elleri
hissediyorum
ve evleri tuğla tuğla bir kenara yıkan o balyozları
bir evden diğer eve sokaklar açanları
hissediyorum
Ben bu şehre saklanmış diğer şehri

sokak sokak hissediyorum
ve sokaklar öylesine yorgun ki
yürüme takatları kalmamış

Yalnız değilim
onlar
bir şeyden korkuyorlar
onlar
ah
onlar
bir şeyden korkuyorlar
onlardan kaçan şeyden.

Moin Dehaz: 1991 Tahran doğumlu. Türk kökenli İran şairi. Benim Atım adlı kitabı deneysel şiirin en güzel örneklerinden sayılır.

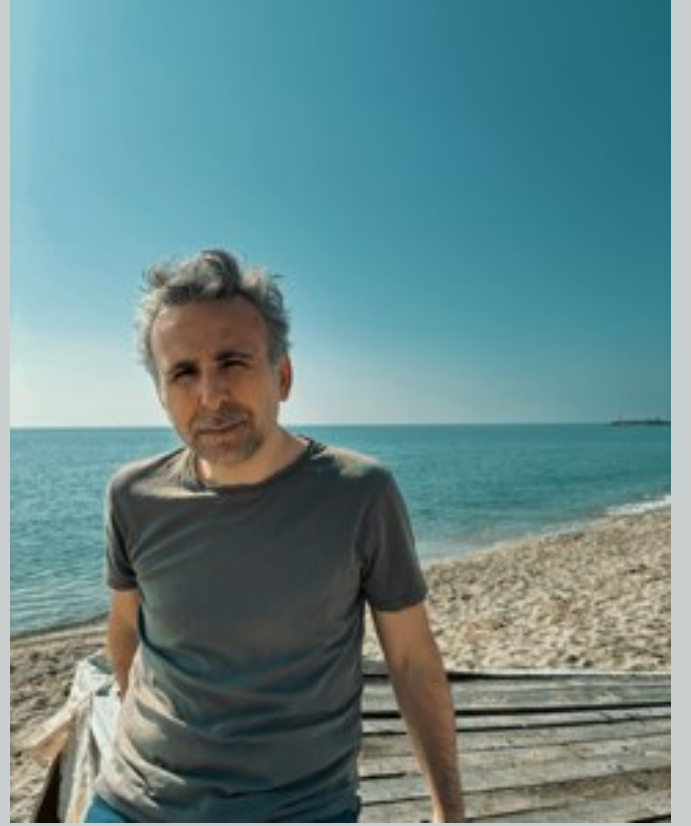
Mehmet Kabakçı Söyleşisi

Armağan Can

“Yedi Düvelin Ecnebisı” isimli romanıyla ilk kitap heyecanını yaşayan Mehmet Kabakçı’yı öyküleri ile tanıdım. Vacilando Kitap’tan çıkan eser okuyucularla buluştu. Şimdi de yazarla buluşma zamanıdır.

Kitabın arka kapağında “Çoğu kere bir kitap seçmek bir tarot kartı seçmekten farksızdır” cümlesi göze çarpıyor. Ben de bir kart seçeyim ve sorayım. Mehmet Kabakçı kimdir, yedi düvelde kendini nereye ait buluyor?

—Sevgili Armağan, evvela sana teşekkür etmeliyim, bana böyle bir fırsat sunduğun için. Esasını aramak istersen kim olduğumu bilmiyorum. Eskiden bilirdim. Hem bilirdim hem de çok iyi tanıdığımı sandığım o kişiyi tüm dünyaya duyurmaya çalışırdım. Ancak son yıllarda ben de kendi kendime soruyorum ben kimim diye. Zordur benim için sorulara bir yanıt bulabilmek. Klasik, basmakalıp yanıtlar da vermek istemem açıkçası. Çünkü onlar benim kim olduğum veya kim olmadığım ile ilgili hiçbir şey ifade etmezler. Sözün de sadece laf kalabalığı yapmasını istemem. Sorunun birinci kısmı-

nı müsaade edersen bu şekilde savuşturmuş olayım. Ama ikinci kısmı savuşturulacak gibi değil yahu! Üstelik insanın hani başını ellerinin arasına alıp bir hayli düşünmesi gerek bu soruyu yanıtlayabilmesi için. Yedi düvelde, ben sanırım evi olmayan biriyim. Kelimenin akla gelebilecek bütün anlamlarıyla söylüyorum bunu; “evim” diyebileceğim bir adresim, yönüm, yurdum yok hakikaten de. Sadece özlemlerim ve düşlemlerim var. Eskiden bütün bir dünyayı evimmiş

gibi hissedirdim. Ama şimdi, kimi zamanlar evimin, çocukluğumda tek başıma kavun karpuz bostanları beklediğim o ıssız kırlar veya derelermiş gibi olduğunu hissediyorum. Doğrusunu istersen beni biraz zorlayan bir soru oldu bu. Rahmetli Ahmet Haşim'e atıfla, keşke bir anadan doğmuş, topluma bağlı yaşamak zorunda olan bir insan değil de su kenarlarında büyümüş bir kamış olsaydım.

Sevgili Mehmet, samimiyetle verdiğin cevap için teşekkür ederim, Yılmaz Odabaşı'na bir gönderme yapayım ben de. Galiba hepimiz "bir acemi dünyalı"yız. Seni öykü, şiir ve denemelerle bilirken ve ben bir öykü kitabı beklerken ilk kitabın roman olarak raflardaki yerini aldı. Son zamanlarda yayımlanan uzun öykülerin buna bir işaret miydi? Bu kararı nasıl verdin?

—Türkiye'de bilhassa son dönemlerdeki öykü anlayışı ve öykücülük pratikleri bana hitap etmiyor açıkçası. Bunu baştan diyeyim. İçinde bir hikâye taşımayan, üslup lezzeti de olmayan tatsız, neyi anlatmaya çalıştığı belli olmayan bin-bin beş yüz kelimelik metinlerden çok açık söylüyorum edebiyata has o sanatsal zevki duymuyorum ben. Ama haksızlık etmek de istemem öykü üstüne kafa yoran, her bir cümlesi için ıstırap çeken sonuçta da çok sağlam metinler çıkaran isim-

ler de biliyorum. Bu konu çok su kaldırır ama evet, ben de öyküler yazdım ve yayımlattım. Bunun bir nedeni edebiyat çevrelerine adımı duyurmak istememdir. Güncel Türk yazınının öykü tarafı bugün gerçekten çok hareketli. Orada yazıyla uğraşan birinin kayıtsız kalamayacağı bir dinamik var. Mesela bin veya iki bin kelimelik bir metin kaleme alıyorsunuz, bir hafta bilemedin bir ay sonra ürününüzün okurda veya edebiyat çevrelerinde nasıl bir karşılık gördüğünü gözlemleyebiliyorsunuz. Durum tam olarak bu kadar sağlıklı ve berrak değil ama en azından aşağı yukarı böyle bir konjonktür var. Bu, edebiyatla uğraşan biri için önemli bir şeydir. Okurun karşısına çıkıp tepkisini görmek. Öte yandan, çok önemli bir şey var burada, insan asla kendinden emin olamaz. İsterseniz bir başyapıt yaratmış olun, o yapıt, en azından bir kişide heyecan yaratmadığı sürece yeteneğiniz veya ortaya çıkardığınız şey konusunda hep bir öz güvensizlik duyarsınız. Bu önemli ve detaylı bir konudur ama vaktimiz kısa. Velhasıl öykünün bugün bilhassa çevrim içi platformlarda hemen dolaşıma girmesi ve tepkileri neredeyse anlık görebilmemiz; stilinize, yeteneğinize ilgili kendi dışınızda bir fikir edinmenizi sağlayabiliyor. Ancak tüm bunları bir kenara koyalım, sanırım öyküden çok romana meyilliyim ben. Öykü de zor iştir. Bana göre şiirden sonraki en yo-

ğün türdür. Çok derz kullanmaya gelmez. Kesme taşlarla örgü etmek gibidir. Son derece kıvrak bir dil yetkinliği ve güçlü bir ifade kabiliyeti gerektirir. Neyse, benim hayalimde, ta en başından beri roman yazmak vardı. Roman, benim kendi edebiyat uzayımı yaratabilmemin en doğru yolu. Uzun soluklu hikâyeler yazmaya temayülüm oldu hep. Hayatım boyunca derinlere inmek istedim. Uzun yolculukları sevdim. Varışlar beni hüzünlendirir hatta. Benim kaderimi de romanlar yazmıştır. İyi bir roman yaratılmak bana göre edebiyatta her şeydir. Roman, aynı zamanda kendi zihninizin derinliklerine doğru bir yolculuktur. Elinde iyi bir roman tutan okur, çok dikkatli olmalı. Tüm yaşamı ve yaşam tarzı temelden sarılabilir.

Sen de okuyucuyu sarsacak bir roman yazmışsın bunu söylemeden geçemeyeceğim. Kitabında da bir saygı duruşu mahiyetinde selam gönderdiğin Ferit Edgü, Hakkâri'de Bir Mevsim romanında "İçimde garip bir duygu; sanki bir başkasının adına yolculuk ediyorum," der. Ama bizi yedi düvel dolaştıran sen, kitabında çok iyi bildiğin bir coğrafyada geziyor gibisin. Doğduğun, büyüdüğün yerin yazdıklarında, bu kitabında yeri, etkisi nedir?

— Çok teşekkür ederim Armağan.

Sen, romanını aldım, bu gece okuyacağım, dediğinde gerçekten o gece sabahı zor etmiştim. Hakkâri'de Bir Mevsim, bana göre Türk edebiyatındaki en iyi birkaç yapıttan biridir. Evrensel çapta da bir başyapıttır. Ben Ferit Edgü'yü kırk bir yaşında okudum. Şimdi buna üzülsem mi yoksa sevinsem mi bilmiyorum. Ama bu da bir kadedir. Sevgili Armağan, Yedi Düvelin Ecnebi-si'ni yazıp bitirdiğimde henüz Hakkâri'de Bir Mevsim'i okumamıştım ben. Kitabıma girmesinin çok güzel ama bambaşka bir hikâyesi vardır. Başka bir zaman anlatırım. Şimdi... İnsanın dünyaya geldiği yer ve çocukluk çağları esasen başlı başına bir fenomendir. Çocukluk, anlaşılması neredeyse olanaksız bir şeydir. Ben Fırat kıyılarında büyüdüm. Üstelik doğduğum köyün hemen önünde, Fırat Nehri'ne bir de Göksu Irmağı karışıyordu. Derin ve sarp vadilerin içinden akar bu sular. Bir tarafımız Urfa, bir tarafımız Adıyaman, bir tarafımızsa Antep topraklarıydı. Fırat'ın iki yakası boyunca birbirinden çok farklı kültürlerde ve inançlarda köyler vardı. O zamanki dünya da çok farklıydı... Her neyse gerek coğrafi koşullarıyla gerekse o zengin folklorlarıyla zaten destansı bir bölgede büyüdüm ben. Çocukluğum okuma yazma bilmeyen ama akıl almaz hikâyeler, meseller, masallar bilen

nenelerin, dedelerin içinde geçti. Bir deveyle köy köy dolaşip Hazreti Ali hikâyeleri anlatan adamlar hatırlıyorum mesela. Şimdi burada bir şey diyeceğim sevgili Armağan: Belli bir zaman geçtikten sonra, yani büyüyünce, dönüp geriye bakan o kişi kimdir? Daha ileriye gidelim, baktığı o çocuk kimdir? Burada esas mesele işte bu sorularda gizli. Bu da apayrı bir düşünme konusudur.

Kitabını okurken de pek çok soruyu düşünmüş bir okur olarak bu sorularını da çok kıymetli buluyorum, yazdım bir kenara. Kitabında olaylar bir çağ dönümü zamanında, çark devrini tamamlayınca başlıyor. Ama aslında çark dönmeye devam ettiği için bitenler tekrar başlıyor, başlayanlar bitiyor. Senin çağ dönümün, yazın hayatındaki kırılma noktan ne? Bu çarkı devam ettirme motivasyonunu nasıl sağlıyorsun?

—Hımm. Bu da epey düşündürücü bir soru. İnsana hayatı sorgulatanlardan. Çünkü düşünüyorum da bir hayatım oldu mu benim? Yaşadım mı? Bir boşluğu tırmalayıp durdum sanki. Sanırım kırılma noktası denilecek bir şey yok Armağan. Çark doğru bir analogi. Çıkrık eğirmek gibi. Sürekli dönen bir şey var. Ben, kontrolün bizde olmadığına inanıyorum. O çark, dünyayla birlikte bizi eğiyor, büküyor, sürüklüyor; bir noktadan uzaklaştırıp başka bir noktaya yakınlaştırıyor

ve nasıl oluyorsa oluyor, bir bakmışsınız olması gereken neyse o olmuş oluyor. Biraz hermetik veya kabalavari bir yaklaşım olduğunun farkındayım. Ama kendi yaşamımı düşününce uçları olmayan bir daire veya çember dışında aklıma gelen bir şey yok. Ama motivasyona dair birkaç şey söyleyebilirim sanırım. Çark veya kader her insana bir rol biçiyor. O, sizi bir tiftik gibi büküp eğiriyor. Burada bir yazgıdan söz ediyorum. Ama geleceğin ezberlettiği anlamda değil. Bu, neden başıma geldi; benim hayatım niye böyle, talihsizlikler hep beni buluyor, dünya haksızlıklar ve acılarla dolu... İşte bu tür serzenişlere kapılıp gidersek çark da bizi bir köşeye savurup dönmeye devam eder. Bize biçilen kaderi görmeliyiz, demek istediğim bu. Pek çok konuda yetersiz veya başarısız olabiliriz. Ne var bunda? Kabadayılığın gereği yok. Boyun eğmeyi bilmek, zayıflık veya uşaklık demek değildir. Ama sizi kendi sesinize, kendi zaferlerinize, kendi rolünüze çağıran o gü-rültüyü de duymanız gerek. Çünkü çark daireseldir. Köşesizdir. Herkesin ama herkesin bir sesi, sahnesi, zamanı, kudreti vardır. Bir yerde dereler, çukurlar, düzlükler oluşmuşsa bunun nedeni yakınlarda bir zirve veya doruk bulunmasındandır. Benim de mesela kendimi hem özgür hem sınırlarda hem de kaygılardan uzakta hissettiğim tek eylem yazmak oldu. Bu sadece bana has olan bir

şey de değil. Yazıyla, sanatla hatta zanaatla uğraşan tüm insanlar aynı ulustandır. Bununla birlikte aklımla mücadele etmek, zihnimi kurcalamak esasen kendimi entelektüel anlamda son haddine kadar zorlamak, benim için her zaman benzersiz bir zevk olmuştur. Ancak şunu da itiraf etmek gerek. Sanatçı aynı zamanda kendini göstermek isteyen kişidir. Bu onda bir zorunluluktur hatta bir doğadır. Ben de dünyanın büyüklüğü ve gürültüsü içinde kaybolup gitmek istemiyordum belki. Evet. Ben de varım, beni unutmayın sakın, ben de buradayım heey, diyorum. Sevgili Armağan, edebiyata, sanata, yaratmaya eğilimi olan herkesin içinde –tanrılarda da olduğu gibi– tanınmak ve saygı duyulan biri olmak isteği vardır. İnsanlar bunu söylemez. Bilirler ama söylemezler. Ama bu konudaki gerçeğin bir yüzü de budur. Yaratıcılığın en temel motivasyonlarından biri tanınmak, kabul görmek ve takdir edilmek arzusudur.

Yazın hayatındaki arzularının gerçeğe dönmesini dilerim, böylece motivasyonun hep olsun, hep yaz, hep okuyalım. Zira yazdıkların beni başka kitaplara götürüyor. Francine Prose, Bir Yazar Gibi Okumak kitabında “Yazı yazmanın da okumak gibi her bir sözcüğün, her bir noktalama işaretinin üzerinde durarak yapıldığını keşfettim,” der

ve hatta “Her sözcüğü idamla yargılamak” denilen şeyi yapmak gerektiğini vurgular. Senin kitabında ince bir kelime işçiliği göze çarpıyor. Bu durumun en büyük kanıtı epigraflar. Kurmaca bir metnin haricinde başka bir kitap ve hatta kitaplar varmış gibi özenle kaleme alınmış olan bu cümleler nasıl ortaya çıktı? Daha çok metni yazarken mi, epigrafları oluştururken mi sözcükleri idamla yargıladın?

–Ben gün olur ki tek bir paragraf değil Armağan, tek bir cümle dizebilmişsem şayet kalkar, derin bir nefes alır ve gezmeye giderim. O cümleyi yazmayı başarabildiğimi kutlamak için. Bu iş öyle inşaat veya demirci ustalığı gibi de değil. Yani zamanla mesleki bir ustalık veya deha refleksi edinmiyorsunuz. Uzun saatler boyunca beklemek, didinmek zorundasınız. Yoğunlaşma öyle bir kıvama, öyle bir kerteğe gelir ki nasıl olur bilmem, önce zihninizde bir mana veya imaj belirmeye başlar. Onu orada tutmak gerek, her an kaçabilir çünkü. Onu orada tutabilmek yetmez asıl mesele sonra başlıyor. Onu dünyaya indirebilmeniz gerekiyor. Yani o soyut, kaçıcı ve kuvvetli imajı gücünden ve aurasından bir şey kaybettirmeden bir forma, bir sentaksa dökebilme safhası gelir. Biri yoğunlaşma veya zihinsel konsantrasyon ile ilgili diğeri ise çaba, tek-

nik ve tabii ki yetenekle ilgilidir. Epigraflarımı seviyorum. Onlar eskilerin deyişiyile, bir bakıma hissikablelvuku şeklinde zuhur ettiler zihnimde. Ancak dediğim gibi çok uzun bir yoğunlaşma ve tefekkür süreciyle geldi o pasajlar. Bir manayı söze, dile dökme konusunda çılgınlık düzeyinde bir eşğim var. Yazarken klişeler ve kalıp deyişler sinsice sızar metnin içine. Yazar ne kadar dikkatli ve uyanık olsa da üstesinden gelmesi zor şeyler vardır. Mesela tabiatımız. Düşünme biçimimiz. Ve yine zihnimizin dolayısıyla da dilimizin alışmışlıkları, o kondisyon, bizi her an avlayabilir. Ki toplumsalla, gündelik ve sığ dünyayla sürekli haşır neşir olan beynimiz ne yazık ki dilde de kıkırdaklaşmaya, kas sertleşmesine ve kartlaşmaya meyillidir. Bunu yenebilmek çok güç bir şey. Yazarken aklımıza ilk gelen ifade biçimlerinden derhal uzaklaşmak gerekir. Hep daha öteyi düşünmeliyiz. Bu konuda mesela Charles Baudelaire ve Arthur Rimbaud benim rehberlerim ve ustalarımıdır. Bu soruya biraz düzensizce cevap verdim, farkındayım. Nasıl toparlayabiliriz? Romanın hikâyesini yazıp bitirdikten sonra epigrafları yazdım. Çünkü Ayvaz'ı yazarken gelişen zihnim onu yazmaya başlamadan önceki zihnim değildi artık. Ayvaz'a ve onun uzayına konsantre olmuşum. Onun gerçekliğinde yaşıyordum. Düşlerimde hep o boyutlardaydım. Ve tıpkı eski sufilerde oldu-

ğu gibi bir kavramla veya düşünce uzayıyla uzun süre rabita kurunca kalbinize o keşif doğuveriyor.

Kitabında geçen binbir özenle dizdiğin cümlelerin başka başka eserlerde epigraf olarak karşımıza çıkacağına inanıyorum. Ve ben söz dizinlerimi güçlendirmek için kitaplara sığıyorum. Mehmet, bu noktada kitabının tanıtımında vurgulanan "başka türlü" bir kitabın günahına okuyucuları da ortak ettiğin için ve titiz, dikkatli bir okuyucu olduğunı bildiğim için soruyorum: Başka hangi kitapların günahına ortak olalım? Mehmet Kabakçı, ne okur, nasıl okur? Hayatında yazmak mı okumak mı ilk açılan tarot kartı olur?

—Evet, bu soru diğerlerine kıyasla kolay geldi biraz. Tabii, çok teşekkür ederim bu iltifatın için sevgili Armağan. Ben de aynı şeyi rahatlıkla senin için söylerim. Biz en başta ve en sonda okuyucuyuz. Okumak bizim alın yazımız olmuş. Ben her telden veya her kalemenden okumayı seviyorum. Yazıyla uğraşan birinin de esasen kültürün, sanatın ve hatta bilimin tüm dallarında okuması gerektiğine inanıyorum. Hep kurmaca okumak yeterli değildir, asla! Fizik de okumalıyız. Mesela çeşme lüleleri, Orta Çağ kuleleri veya cami avizeleri üzerine de okumalıyız. Yani, bu örnekleri vermemin nedeni çok geniş bir ska-

lada okumalar yapmamız gerek demek istiyorum. Okumak benim için bir sığınak. Eskiden bu kadar değildi. Ama şimdilerde okuma seansımı bir gün dahi kaçırmışsam çok moralim bozuluyor. Yazmak çok zahmetli ve yorucu bir iş. Tabii ki okumak tarifsiz bir zevk. Okurken saatler su gibi akıp geçiyor. Ben bir yazarı gözüme kestirmişsem onun evvela bütün kitaplarını art arda okurum. Notlar ala ala. Sonra da o kişi hakkında nerede, neler yazılmışsa onları okumaya girişirim. Benim okuma anlayışım budur. Şu sıralar kuantum mekaniği ve Tauculuk üzerine okuyorum. Evet, kitap ismi söylemek hep zor gelir bana. Ancak senin de yazarlığından önce çok inatçı ve yorulmak bilmez bir okur olduğumu bildiğim için, mesela Nabokov'un adını anmak isterim burada. Truman Capote'yi, Marguerita Duras'ı, Thomas Hardy'yi, Maurice Blanchot'u... Yani saymakla bitmez benim sevdiğim yazarlar. Şimdi adını anmadıklarım için canım sıkılacak. Moby Dick kesinlikle okunmalı. Faulkner, Thomas Bernhard, Pavese ve daha birçok ismi saatlerce saymak isterdim.

Güzel sözlerin için teşekkür ederim ve son olarak ilk kitap heyecanını nasıl tarif edersin, bunu dinlemek isterim. Hem kitabın ortaya çıkma sürecinde hem de okuyucuyla buluşma sürecinde neler yaşadın ve

sonraki planların ne? Romanda devam mı edeceksin yoksa pek çok edebiyat mecralarında yayımlanan öykü, şiir, deneme türlerinden birine göz mü kırpacaksın?

—Evet. İlk kitap heyecanı aşk ya da sevda ile ilk kez karşılaşmanın heyecanına benzedi bende. Şaşkınlık, mutluluk, gerginlik, korku, kaygı ve umut... Ve daha bir dolu duygu. Sonra bir sevgiliniz veya aileniz varmış gibi bir histen de söz etmem gerek. Artık daha bir sorumluluk bilinciyle hareket ediyorsunuz sanki. Umarım bu geçici bir şeydir. Çünkü ben, öyle uzun süre sorumluluk taşıyacak yapıda biri değilim. Yani demek istediğim kitabınız toplumun içinde dolaşıyorsa sizin kendinizi kenara çekmeniz gerekiyor sanki. Bir köşede durup izlemek gibi. Öte yandan yayımlama işi zor oldu tabii Armağan. Kolay oldu diyemem. Yedi Düvelin Ecnebis'i'ni yazıp bitirmem neredeyse iki yılımı aldı. Yayıncı bulma sürecim de sancılı oldu. Ama neyse ki bir şekilde Mustafa Okumuş ve Elvan Kaya Aksarı gibi iki saygıdeğer edebiyatçıyla yollarımız keşişti de Ayvaz'ın hikâyesi gün ışığına kavuşabildi. Ama kolay olmadı bu süreç. Bunu vurgulamam gerek. Diğer soruna gelince ben, bundan sonra hep roman yazarım gibi geliyor bana. Öykülerim de zaten, senin de belirttiğin gibi uzun soluklu metinlere dö-

nüşüyordu son zamanlarda. Şiir, benim har-
cım değil. Denemeler yazacağım. Ama şu
anda Yedi Düvelin Ecnebisî'nin biraz ilerle-
mesini, kitlelere ulaşmasını bekliyorum. Ec-
nebi, biraz yol alınca, diyelim ki ikinci baskıya
girince, yayımlatmak istediğim şeyler olacak.
Zaten hâlihazırda hacimli bir romanla cebel-
leşiyorum. Fiziksel ve ruhsal olarak bütün
dikkatim ve enerjim bu yeni romanımın
üzerinde.

*Beni bir kitaba bir cümle bağlar. Bu ilk
cümle de olabilir, aralarda da yerini almış
olabilir. Senin kitabında "Yıldızlarda seni ağ-*

*latan bir şey var değil mi?" sorusunu sanki
Fahri Dayı bana sormuştu ve cevabı önce se-
nin satırlarında aradım, sonra kendimde.
Bulduklarım beni sarstı ki yazarı da duyalım
istedim. Bu güzel ilk roman için seni gönül-
den kutlarım ve samimi cevapların için te-
şekkür ederim.*

— Asıl ben sana teşekkür ederim. En
başından beri edebiyat yolculuğumu gör-
dün. Metinlerime dikkat çektin. Bana böyle
bir fırsat sunduğun için de bir kez daha te-
şekkür ederim.

çünkü rüyalarım da hâlâ beraberiz,

Tugay Özdemir

*“böyle olmayabilirdi demenin
hiçbir anlamı yok biliyorum.
ama böyle oldu.
böyle oldu ve müjdeler olsun,
arkadaşlara da söyle,
ben yavaş yavaş ölmeyi öğrendim.”*
-peri gazozu

nedense aşk da yoruyor insanı
sevgimiz kum gibi akıyor ellerimizden
ve yerimizden her sabah
kalkıyoruz bir kefeni yırtar gibi
uyu, uyan ve tekrar et

benim üstüme büyük gelen gömlekler giydirildi
deli gömlekleri, mahkûm gömlekleri
ve benim annem de efsunlu bir gömlek giydirmişti bana
hem adil bir şekilde yargılanmadım dünya içinde
hem de benim de yerim olmadı kendi mezarımdan başka

benim de üstümü sorgulayıcı bir edayla sardı çatı
akşam ben de eve yorgun
ve yufka yüreğimi sorgulamış olarak döndüğümde
ben de ölüm girse koynuma
ayırmazdım aşkı yanımdan

korkmuyorum ben de ölümden
bedenim korkuyor sadece benim de
ama o tedirgin olmuyor
nasıl oluyorsa
çeşitli yerlerimi tırmaladığında Dosto
ve bir falçatayla
kestiğim zaman bileklerimi

başangı olmadım bir çocuk gibi
şikâyet etmedim hiçbir zaman
uluk uluk olmuştu her yanımda
lakin hiçbir yaram da kokmadı
kelimeler takıldı dilime uykularımda
sıyga-i mübalağa-i fail gibi
ceza' vü mükâfât u 'ivaz

nice masallar, nice ninniler
dinledim bu yaşıma kadar
ağzımda parliament night blue pack
*"the love you never gave,
i give to you.
really don't deserve it
so sleep in your only memory of me"*kulağımda

neden hâlâ varım bu dünyada
diye sorguluyorum her an kendimi
imanımdan mı, umudumdan mı, ölüm korkumdan mı
bunlardan ikisi kalmadı artık bende

sesleniyorum şimdi sana
duymayacağını bile bile gece yarıları
artık şarkıları dinliyorum sensiz
senin olmadığın fotoğraflar çekiyorum manzarasız
aynaya bakamıyorum yüzümden korkarak hâlâ
bak yine senin için yazıyorum bir şiiri
oysa kendimden bahsederek giriş yapmıştım
hem de unutmam gerekirdi
senin gibi şimdiye kadar

ellerimi açıyorum göğe
bizim için değil, yağmur duası için değil, yaşamak için değil
sahi neden açıyorum ellerimi göğe
ruhumu iyileştireceğini düşündüğüm
xanax, paligis, sulinex, paxera, pinrafi
yutmak için mi

biliyorum sana ulaşacak bu mısralar
yüzünde ya sevgi ya da nefret bulunacak
şimdi yine Dosto'ya dönüyorum
severek tüylerini ve tutarak patilerini
şu beyti okuyorum yüzüne
sen de oku ve anla diye

الفت گرید و با همه درد و غمش الفت
گفتم به دل چگونه ای مرا خوشم بگفت¹

*"her neyse işte
özledim seni o kadar"*

¹ Gönül, sevgilinin verdiği bütün dert ve gamlara yakın olmayı, sıkıntı çekmeyi seçti. Gönle "Nasılsın?" diye sorunca da bana "İyiyim." cevabını verdi.

Amerika Günlükleri

Halil Yörükoğlu

Kabak Yemeği Tarifi

Orhan Pamuk, Amerika'nın Kırşehir'i gibi bir yerde, üstelik o şehrin de ücra bir köşesinde kitaplarının olacağını hayal etmiş midir acaba? Bir kitap bir dile çevriliyorsa dil neredeyse kitaplar da oralara gidecek ne de olsa. Rüyalar gibi. Bizimle. Nerede uyursak uyuyalım neresindeyse o uykunun, ellerimiz bir sokağın girişindeki kendiliğinden çıkan bir çiçeğe değiverir bence.

Kitapçıdaydım. Ufak bir köyde tatlı bir yerd. Hep yaptığım gibi "Türk'üm, Türk yazarlardan var mı?" dedim. Dört tane Orhan Pamuk kitabı geldi. Kapaklarına, bildiğim ilk cümlelerine, arka kapak yazısına baktım. Kahvemden içtim.

Tanıdıklarla oturmanın keyfini yaşadım.

Bu hissi her seferinde ilk kez yaşıyormuşcasına yaşamayı seviyorum. Sonra kitapların üzerine güneş vurmasını arzu ediyorum. Günle ilgili kelimeleri sıralıyorum. Unutmadıklarımla gurur duyuyorum. Bir yudum daha kahve alıyorum. Kelimeleri ortaya dökünce zihnim, kalbim, ruhum beni ödüllendiriyor. Gündüz düşü kurmaya başlıyorum.

Evet evet, Amerika'nın Kırşehir'inde bir köyde. Orhan Pamuk ile beraber yapıyorum bunu.

Komşunun üç tane kızı var. Adam, bazı sabahlar arabayı çalıştırıyor ve ısınmasını bekliyor. Kızlar

Amerika Günlükleri

Halil Yörükoğlu

evden bir rengin farklı tonları gibi çıkıyorlar ve iklim mevsim saat fark etmeksizin ortam birden güzelleşiyor. Sonra onlarla göz göze geliyoruz. Böyle bana Türkçe bir şeyler diyecekler de ben de onlara karşılık vereceğim sanki öyle bir bakışma. Sonra gülümsüyorlar. Sonra babası sonra anneleri sonra diğer insanlar. Hepimiz gülümsüyoruz.

Acaba benden duydukları kelimeleri ne yapıyorlardır. Mesela, bahçede oynarlarken ben de kuşlara ses ederken kuş isimlerini mi saydığımı düşünüyorlardır bilmiyorum. Tek bildiğim kuşların onlardan kaçmadığı. Kelimelerin de oralarda olduğu. Kuşların insanları anladığı. Kuşların kızları sevdiği ve kızların beni duyduğu.

Sonra bazen başka zaman after time. Bir tabakla ilginç bir yemek geliyor. Bir tabakla ilginç bir yemek gidiyor. Acaba o yemeğin tarifini

yazsam. Ama iyi bir dille. Öyle yap böyle yap şeklinde değil. Bu dili biliyorsam bu dili bilmeyene zarif bir armağan vermem gerekmez mi? Bir Amerikalıya kabak yemeği tarifıyla kelime öğretsem fena mı? Kabaklardan, yeşillerden kavru lan soğanlardan ve kokulardan. En çok da kokulardan bahsetsem. Mis gibi neneden ve ev yapımı yoğurttan. Ama en çok dereotu yeşilinden. Yeşilin burada olan olmayan bütün tonlarından. Güzel bir masa örtüsünden. Sebzenin mevsiminden. Yazının bir yerinde de konuyu kızlarına getirsem. Afiyet olsun desem afiyet olsa. Kokular kelimelerle iki ev arasında gidip gelse. Sevinsem ve sevinseler. Sevinmeler bütün dillerde benzer ritimlerde olsa.

Amerika Günlükleri

Halil Yörükoğlu

Bazen benzinlikte gazetelere bakmayı seviyorum. Aslında bu kendimce bir rutin oluşturma telaşı. İyi gelen bir eylemin tekrar etmesi üzerine çoğumuz düşünmüştür. Bir şeyler deniyorum ve iyi gelirse onu tekrar ediyorum. Bundan kimsenin haberi yok. Kendim not alıyorum bunları. Bir görevi yerine getirmek anlamında değil. Günde bir kez içilen bir kahvenin tadını çıkartıyormuşcasına. Bu iyi geldi buradan devam etmelisin diyorum kendime. Onlardan biri de bu gazeteler.

Gazetenin manşetine bakıp iç sayfalara bizim ülkenin olabileceği taraflara doğru ilerliyorum. Komşu ülkeler, daha da komşu ülkeler, anlamlı fotoğraflar. Sonra gazeteyi kapatıyorum. Sonrası tamamen her şeyden habersiz bir başka dünya rutini. Kendi hikâyemiz her

yerde istediğimiz gibi devam ediyor. Sevdiğimiz hikâyeler de onların istediği gibi devam ediyor. Bunlar olurken Meksikalı bir inşaat işçisi bir dilim pizza ile çoğunluğu buz olan kocaman bir bardağa kola dolduruyor. Onun kendi hikâyesine bakmak için iç sayfalara gitmesine gerek yok. Manşette de yok. Ama dili her yerde var. Dili var, kendi var ama ruhu yok. Ya da bana öyle geliyor. Gidiyor yarısına kadar içtiği kolayı makineden tamamlıyor. Belki o da kendince bir ezberi tekrar ediyor. Neden olmasın.

Biraz daha ufak, biraz daha küçük, daha sakin, daha zarif olsaydı bazı şeyler bu kadar korkmazdım. Ama o zaman da kor-

Amerika Günlükleri

Halil Yörükoğlu

kumdan en iyi bildiklerime sarılmazdım. Gidip bir kitapçada, bir gazete satan yerde, bir markette tanıdık birini aramazdım; bulamayınca oyup kendime kelimelerden arkadaş yapmazdım. Bir cebimden ötekine güzel yalnızlığımı hediye etti-

ğim kalemden bunları yazmazdım. Pişman değilim. Yaşıyorum. Yaşadıkça yazacağım koyların yerine bu okyanusları koymayacağım. Büyük dalgaları, kocaman kitapçıları, yüksek binaları, ufacık hâlimle yazıp yazıp duracağım.

Ben Leviathan

Şinasi Türmüç

Ben Thomas Hobbes'un Leviathan'ı. Evet, kurgusal bir karakterim. Hatta benden Hobbes'tan önce bir sürü dini metinde bahsedilmiştir fakat mevcudiyetim somut olarak yeryüzünde ve tarihte hiçbir zaman vuku bulmamıştır. Öyle ki benim korkum bile, yani var olma ihtimalimin verdiği korku, zaman zaman, ki bazen çoğu zaman, insanlar arasında düzeni sağlamıştır. Hiç görülmedim, dedim. Fakat tarihin hemen hemen her safhasında, benim gölgeme benzeyen bir sürü kişi, kurum hatta duygu ve düşünce olagelmıştır.

Bir gün bir devlet olmuşumdur, bir gün çocuklarını korkutan bir baba, bazen âşığı tarafından terk edilmekten korkulan bir âşık, bazen Tanrı, bazen şeytan, bazen de açıklanması tarihe, uygarlığa, kültüre ve topluma huzursuzluk getirmesinden korkulan bir düşünce. Bu, öyle bir şey ki hem hiç olmadım hem de hemen hemen her zaman ve her yerdeyim. Canavarım ben, insanların korkudan saygı duyduğu ki Camus buna en alçakça saygı demiştir ve düzene girme, barış içinde yaşama zorunluluğu hissettiği bir canavar.

Eğer dünyayı yöneten esas duygu ne diye sorulursa herkes kendine göre bir cevap

verecektir ve bu cevaplar, kişinin kendine en yakın hissettiği ve belki de en iyi hissettiği duygu olacaktır. Benim de bu soruya cevabım, tahmin edersiniz ki korku olacaktır. Sevgi, merhamet, aşk, kurnazlık, kıskançlık, bencillik veya güç arayışı. Bunların, hele güç arayışının dünyayı eksenini etrafında döndürmede ne kadar etkisi vardır bilemem fakat bana göre insanları, kitleleri duygu ve düşünceleri hizaya sokmada, onları dizayn etmede, tezat gibi görünse de onlara barış, huzur ve süreklilik getirmede korkudan daha başat bir güç yoktur. Camus, bu alçakça demiş ya doğru. Fakat dünya zaten alçaklık üzerine kurulu. Hepimiz pislikten beslenen fareleriz. Çok şey istiyoruz... Büyük olmak, büyümek hatta küçülmek, yok etmek istiyoruz; yok olmak istiyoruz. Zıvanadan çıkmış yaratıklar olarak çok ilkeliz; hayvani dürtülerimiz ve arzularımız, işte bu ikilik bizi o kadar karmaşık, karanlık ve derin yapıyor ki açıkçası ne istediğimizi bizler de bilmiyoruz. Sıkılıyoruz, her şeyden çok çabuk sıkılıyoruz. Tembeliz, bu bize monoton ve sıkıcı bir hayatı istediğimizi salık veriyor gibi ama aslında istediğimiz bu değil. Her şeyi yapmak arzumuz, bize öyle bir baskı uygulanıyor ki bu bizi un ufak ediyor; korkuyoruz, ka-

çıyoruz; her şeyi yapamayacağımız gerçeğiyle aynı anda, her şey olamayacağımız gerçeğiyle yüzleşmekten korkuyoruz. Hem ölmek hem yaşamak; hem kıskanmak hem kıskanılmak; hem sevmek hem nefret etmek; hem sevilme hem nefret edilmek istiyoruz. Bunların hiçbirini elde edemediğimizden ölüp gidiyoruz ve bunu yapamayacağımızın ta çocukluğumuzdan beri o kadar farkındayız ki korka korka, tembelliğe, monotonluğa, huzur arayışına gidiyoruz. Ve sonra dönüp ardımıza bakıyorum ki, insan kardeşlerim adına konuşmam gerekirse, biz tam olarak ne istiyoruz?

İşte mesele de bu, hayat bu karmaşıklığı çözebilecek, onun üzerinde yoğunlaşabilecek, bu karanlığı aydınlatabilecek kadar uzun değil. Geride bıraktığımız binlerce yıllık insanlık tarihi, neyi gösteriyor? Bir hiçi... Aynı şeyler, farklı maskelerle yüzyıllar boyu karşımıza çıkıp duruyor; kısır döngü içinde sıkışıp kalmışız. İşte burada ben devreye giriyorum, insan kardeşlerim. Size basiti, derinsizliği, saflığı öğütlüyorum; soruşturamamanın eşsiz tadını armağan ediyorum size; derin olmamayı, en derin karanlığınızda düşünmemeyi, cinsel karmaşanıza set çekmeyi; birbirinize ve kendinize saldırmayı öğütlüyorum. Benim adım korku. Ben sizi iliklerinize kadar titretiyorum, pestilinizi çıkarıyorum. Sevgi, merhamet, şefkat, benim yaptığımı yapamaz; bunlardan sıkılırsınız bir müddet sonra ve aklınıza tekrar, içinizdeki aralığın o tatlı coşkusu, acıyan bir yarayı kaşımamanın

verdiği o haz gelir.

Sonrası savaş ve yıkım, kimin kiminle müttefik veya düşman olduğunun belli olmadığı bir dünya. Bu yüzden sorgulamayın, derinlikte boğulmayın, içsel dünyanızı açığa çıkarmayın. Beni tadın, bunu ilk kez hissedin; gerekirse korkak birer ucubeye dönüşün ve bu yüzden ne birbirinize ne de kendinize saldırın. Barış, huzur ve burası bana daha da tatlı geliyor; evet, vasat bir hâlde yaşayın ve içsel karanlığınızı dışarı çıkarmadan, daha doğrusu bunu daha iyi anlayamadan ölün. Barış, istikrar ve huzur; bu üç altın kelime işe yarar ancak bu şekilde mümkün olur. Yani benimle. Çünkü kaosun düzene kavuşmasındaki ana motivasyon korkudur. Kaosun kendi kendini bitirme korkusu. Ara sıra buna yeltenmiyor da değil fakat kaosun yaşama iç güdüsü çok güçlü ve şimdiye kadar hep böyle oldu. Bunun aksi durumunda ne olurdu bilemem ama ben var olduğum müddetçe düzen de var olacaktır. Dedğim gibi, zaman ve mekân içinde birçok şekilde kendimi gösterdim. Özel hayatınızda ve en sıradan ikili ilişkilerinizde bile ben varım. Yirmi birinci yüzyılda dünyanın çoğunda, demokrasi adı verilen yönetimlerin hukuk kurallarını yasalarında bile benim hükümlerim sürer. Ve bu sürmeye devam edecek çünkü siz gerçekle, kendinizle, kısacası hakikatin çıplaklığıyla karşılaşmaya korkuyorsunuz ve korkacaksınız.

Yük'lü Sorular

Figen Savi — Huban Seda Aras — Rabia Uğurlu Doğan

Şeyda Başer Eroğlu

Köşemizin bu sayıdaki konuğu, “Huzurun Tarifi Yok” öykü kitabı ve “11.15” romanı ile öne çıkan yazarımız Şeyda Başer Eroğlu. Dilin gücünü eserlerinde kullandığı tekniklerle öne çıkarmaya çalışan yazar, aynı zamanda okuru farklı düşünmeye davet ediyor. Kelimelerin renkli dünyasını sunmayı seven çok yönlü yazarımızın duygu, düşünce ve hayal dünyasını yakından tanıyalım istedik. Bu çerçevede yaptığımız söyleşi sizlerle...

Yük'ü Sorular

Figen Savi — Huban Seda Aras — Rabia Uğurlu Doğan

YÜK: Postmodern eserler, içinde birçok unsuru barındıran yoğun bir yapıya sahip. Sizin de bu yapıdan yararlandığınız “11.15” romanınızın kapağını açtığımızda okuru bir cinayet sahnesi karşılıyor. Ardından gelen ses kayıtları bölümüyle katilin iç dünyasına giriş yapılıyor. Bu bölüm ve diğer bölümlerde yer alan sosyal medya platformlarının romanınıza katkısından bahseder misiniz?

Ş.B.E.: Günümüzde postmodernizmin tanımındaki belirsizlikleri göz önünde bulundurursak “11.15”i postmodern bir eser olarak tanımlayabilir miyiz, emin değilim. Fakat “11.15”in içerisinde pek çok unsuru barındıran yoğun bir yapısı olduğu konusunda sizinle hemfikirim. Sorunuzun ikinci kısmına birkaç cevap vermem mümkün. Her gün biraz daha küreselleşen dünyamızın çok tuşlu mahallesi sosyal medya, insan

hayatında olduğu gibi onun ağına takılan sanatı ve edebiyatı da şekillendiriyor. Edebiyatın ortaya çıkışından bu yana onun taşıyıcısı hükmündeki araçlar nasıl değişmişse bugün kullandığımız araçlar nedeniyle edebî metinler de dönüşüyor. Çağımızda iletişimin sac ayaklarından sayılan sosyal medya, edebiyatın taşıyıcısı olduğu kadar yapıcısı da. Dünyayı küresel bir köye dönüştürecek kadar küçültmüşken internetin arka penceresinden ona bakıp gözlemleyen, öğrenen, hükümler veren insan, benliğinin en kötücül yanlarını bile saklama gereği duymadan burada kendini gösterebiliyor. Dolayısıyla sosyal medyanın romanıma bir “katkısı” olduğundan bahsetmek doğru olmaz. Kurguladığım dünyayı günümüze yaklaştıran bir unsur olabilir ancak, çünkü sosyal medya nasıl sıradan bir insanın hayatının parçasıysa 2019’la 2021 yıllarını anlatan edebî bir metindeki karakterin de

Yük'ü Sorular

Figen Savi — Huban Seda Aras — Rabia Uğurlu Doğan

hayatının parçasıdır. Eski adıyla Twitter'ın büyük grupları sevk ve idaresi, linç kampanyalarına dene-timsiz bir zemin sağlaması hatta burada insanların hukukun üstün-lüğünü dahi etkileyecek şekilde ba-ğırmasına imkân vermesi toplumun bir gerçeği. Roman, yaşamı gerçek boyutlarıyla en geniş şekilde ele alan, belli tarihsel bir çerçeve içinde veya bir coğrafyada, insan ya da in-san gruplarının iç ve dış yaşantılarını mantıksal, duygusal yahut sanatsal olarak izleyip öyküleyen bir metin-se, okur da romanların kurmaca ol-malarının yanında gerçekliğiyle de ilgileniyorsa çağımızın gerçeklerin-den biri de sosyal medya. Sinemada hareketli olarak verilen imgeler aynı zamanda söz ve müziklerle birleşti-rilerek nasıl çok boyutlu bir dünya biçiminde sunulmaktaysa ben de sosyal medyayı kullanarak bir este-tik oluşturmak istedim. Bence ro-man da bir yerde sinema gibi keli-melerin yarattığı görsel öğelere da-

yanan bir sanattır ve içinden çıktığı toplumu estetik kaygıyla okura an-latır.

YÜK: Yazarlar, kurgu karakter yaratırken bunu geçmiş travmalarına, kalp kırıklıklarına, toplumsal sorunların üzerindeki yansımalarına dayandırabiliyor. “11.15” kitabınızda Ülkü karakteri de “kamu spotu” tarzındaki söylemleri ile bu durumla paralellik gösteriyor. Eserinizde sizden yansımalar var diyebilir miyiz?

Ş.B.E.: Bu sorunuzla aklıma iki durum ve bir soru geliyor: Gerçek hayattan uyarlanan romanlar ve gerçek hayatın romanlaştırılması. Yaşadığımız bir anın bütün yönleriyle anlatılması mümkün mü? Bence değil. Bana göre yaşamakla hatırlamak birbirinden çok farklı şeyler, işin içine bir de kurgu girince epey değişiyor. Yaşadığımız anın ya da olayın özü ana çizgileriyle korunsu bile onu hatırlarken hissettikleri-

Yük'ü Sorular

Figen Savi — Huban Seda Aras — Rabia Uğurlu Doğan

mizle yaşadığımız andaki hislerimiz benzeşmiyor. Jean Baudrillard bu konuyu simülasyon kuramıyla açıklıyor. Baudrillard'a göre, "Birbirinin tıpatıp aynısı olabilen hiçbir şey yoktur ve holografik yeniden üretim tıpkı her sentetik gerçek ya da gerçeği diriltmeye çalışan gelip geçici istek gibi, gerçeğin kendisi olmaktan vazgeçerek hipergerçek olmayı yeğlemektedir." Yazar her ne kadar gerçek yaşam öyküsünü yazdığını iddia etse de gerçeği anlatmış olmaz, ancak bir simulakr (gerçeklik olarak algılanmak isteyen görünüm) yaratmış olur. Muhakkak sanatçı anlatısını tamamen hayal dünyasından kurgulayabileceği gibi kendi yaşadıklarından hareketle onu iç dünyasında dönüştürüp de kurgulayabilir. Yani bu durumda gerçeklik göreceli bir kavramdır. Platon'un deyişiyle "Gerçekten de mahkemelerde ger-

çeği ortaya çıkarmak kimsenin umurunda değildir; ikna etmek söz konusudur ve ikna etmek de gerçeğe benzerliğe bağlıdır." Uzun lafın kısası Ülkü'nün günlük hayatındaki birtakım alışkanlıklarında benden yansımalar olabilir fakat şunu açıkça söyleyebilirim ki Ülkü benim karakterime taban tabana zıt bir kişilik. Ne insana bakışı ne de dünya görüşü benliğime yakın. Ülkü'nün karakter özelliklerini yazarken onun travmalarının meydana getirdiği psikolojinin nasıl olabileceğiyle ilgili pek çok araştırma inceledim. Hem nörolojiyle hem psikolojiyle hatta genetikle ilgili makaleler ve kitaplar okudum. Alanın uzmanlarıyla görüştim. Bütün bu çalışmalar beni, böylesi bir çocukluk ve gençlik dönemi geçiren otuz beş yaşındaki bir kadında "11.15"teki gibi bir karaktere ulaştırdı. Anlatıdaki gerçekliğin ayaklarının yere basmasını, okuru

Yük'ü Sorular

Figen Savi — Huban Seda Aras — Rabia Uğurlu Doğan

ikna etmeyi istiyorsam tam da bu çizgide ilerlemeliydim.

Ayrıca bütün karakterlerin ben anlatıcıyla kurgulandığı bir romanda “kamu spotu” ifadenizi anlamlandıramadım. Keşke bir örnek verseydiniz. Çünkü bir karakterin monoloğu yahut diyalogu, benim anladığım manasıyla parmak sallayan bir “kamu spotu” oluşturmaz, onlar ancak karakterin düşünceleridir.

YÜK: Günümüzde birçok öykü kitabı belli tekniklerle oluşturuluyor. Kitabınızdaki öykülerin kurgusuna baktığımızda siz bu çokluğun dışında, farklı tekniklerle anlatımınızı zenginleştirmişsiniz. Dilinizin teknikleri öne çıkararak yanını düşündüğümüzde, eğitiminizin dışında bunun sizin için özel bir anlamı var mı?

Ş.B.E.: “Bu çokluğun dışında” ifadeniz bana 13 Eylül 2023'te Metin Celâl'in edebiyathaber.net' teki

“Bütün Öyküler Birbirine Benzemiyor mu?” yazısını hatırlattı. Oysa Celâl yazısında günümüz öykücülüğünün çıkmazda olduğunu söylerken “Yıl içinde yayınlanan hemen tüm öykü kitaplarını okuyorum...Özgün fikirler, yeni, sıra dışı anlatım teknikleri, kurguda yenilik arayışları veya yaratıcı yaklaşımlar yok. Klişeler ve stereotipler var,” demişti. Demek ki Metin Celâl sizin gibi düşünmüyor ya da söylediği gibi bütün eserleri okumuyor. Aynı konuların işlenişinden hatta intihallerden bahsedilen şu günlerde benim öykülerimde farklılık ve zenginlik bulmanıza sevindim doğrusu. Kendimi önce okur olarak tanımlıyorum çünkü okumak bana göre yazmaktan daha önemli. Okuduğum metinler zihin dünyamı zenginleştirmekle kalmıyor zihnimde farklı fikirlerin ateşlenmesini de sağlıyor. Bu öyküyü ben yazsam nasıl yazardım diye düşünüyorum bazen yahut yazar bu hikâyeyi şu bakış açısıyla ve şu

Yük'ü Sorular

Figen Savi — Huban Seda Aras — Rabia Uğurlu Doğan

teknikle anlatsaydı nasıl olurdu diyorum. Sözlük karıştırmayı seviyorum. Henüz yan yana gelmemiş kelimelerin olması düşüncesi beni heyecanlandırıyor. Benim onları kendi üslubumla nasıl yan yana getirip hikâyemi anlatacağım birinci meselem, aldığım eğitimle hiç ilgisi yok. Ayrıca ben öykülerimi her ne kadar kendime göre yorumlayıp kaleme alsam da okur onları kendi penceresinden bakarak değerlendirecek.

YÜK: Yarattığınız bazı karakterler üzerinden cinsiyetçilik çatışması sıklıkla öne çıkarılmış. Bu konuyu sıkıca sahiplenişin altındaki kuvvetli etkiler hissediliyor. Size yansıyan bu güçlü etkinin nedenleri için neler söylersiniz?

Ş.B.E.: Hiç böyle bir niyetim yok. Aksine olaylara ve kişi-

Yük'ü Sorular

Figen Savi — Huban Seda Aras — Rabia Uğurlu Doğan

lere eşit mesafede olmayı tercih ediyorum. Toplumumuzda en çok haksızlığa uğrayan kesim kadınlar ve çocuklar. Bununla birlikte hak gözetmeden sırf erkek ya da kadın olduğu için savunulan, haksız olmasına rağmen meselesi cinsiyete indirgenip taraf tutulan bütün mevzulara karşıyım. Bu kişisel görüşüm fakat edebiyat açısından nasıl düşünüyorum, derseniz onu açıklayayım.

Stanislavski'nin "Bir Karakter Yaratmak" eserinde "Oyuncu, oyunun ve rolünün içsel ve dışsal koşulları içinde, kendisidir; kendi duygularını kullanır ve kendini oynar," der. Aytaç, feminist bir karakter ve eylemleri doğasına uygun. Şeref ve Hakan, Aytaç'ın aksine toplumumuzdaki yaygın erkek bakış açısına sahip kişilikler. Dolayısıyla çatışma kaçınılmaz. Kurmaca metinlerde karakterin eylem ve düşüncelerinin esasında yazarın fikirleri olduğu yarınlığı çok yaygın. Ben yalnızca göz-

lemciyim ve içinde bulunduğum toplumdaki kişilerden karakterler seçiyorum.

YÜK: Eserlerinizde uyguladığınız kolaj tekniği ile okura kelimelerin yanında görsellik de sunmaya çalışıyorsunuz. Bu teknik, okurun eserlerinize inanmasını sağlamak için mi?

Ş.B.E.: İnsan karmaşık yapıda bir varlık, bu karmaşıklık duygusal ve sezgisel anlamda yazdığı edebî metinlere yansıyor. Nihayetinde edebî metinler sanatsal bir üst dil. Söz gelimi bir resim, şiir ya da müzik parçasını neden beğendiğimizi düşünelim çünkü bunların her biri bir düzen içindedir. Birbirinden farklı parçalar bir düzen içerisindeki çokluğa dayanır. Bizi heyecanlandıran işte budur, buna sanat diyoruz. Platon'dan bu yana sanat, insanların farklı bakış açılarına göre değerlendirilmiş, her dönem ve devirde yeniden yorumlanmış. Ben de gerçeği kendi hayal havanımda döverek de-

Yük'ü Sorular

Figen Savi — Huban Seda Aras — Rabia Uğurlu Doğan

ğıştirim. Bir yerde aslını beğenmeyen bir taklit işi. Bunun için çeşitli araçlardan yararlanıyorum. Kurmaca gerçeği görsellerle olabilir olana yaklaştırmayı seviyorum.

YÜK: Öykülerinizde mesafeli bir anlatım var. Bu anlatım sonraki eserlerinizde değişebilir mi yoksa bir tercih olarak böyle mi kalır?

Ş.B.E.: Bu, esere göre değişkenlik gösteren bir durum bana göre. Booth'un "Kurmacanın Retoriği" eserinde "içkin yazar" kavramı vardır. Ona göre yazardan "hakikat tutkusunun ölçütlerini" belirlemesi, ön yargılarını "dolaysız olarak yapıtına yansıtması" beklenir. Ön yargıların etkisini sınırlandırmak isteyen okur, yazarı kendisi gibi sıradan bir insan olarak görür ve bireysel yaşam koşullarının etkisini unuttur. Fakat yazar, yazdığı her metinde kendi "ben"inin "içkin" bir versiyonunu yaratır. Başka bir deyişle ikinci bir ben tasarlar. Yazar eserinde kendi kişiliğini ne denli belirsizleştirmeye uğraşırsa uğraşsın, okur

kaçınılmaz olarak zihninde yazara ait bir imge oluşturur ve aynı zamanda yazar da hiçbir zaman bütün değerlere karşı tarafsız olamaz. Yazar her eserinde o yapıtın gereklerine göre farklı bir nitelik kazanmalıdır, aksi hâlde eserin özgünlüğünden çok yazarın kendini tekrarladığından söz edebiliriz. Bir eserin imlediği anlamı ararken yanlış yollara da sapabiliriz. Çünkü bu anlam arayışı okurun zihnindeki kavramlar ve değerler dizgesiyle de ilgili bir durum. Eco'nun yazarın niyeti, eserin niyeti, okurun niyeti dediği şey. Her eserin diyemesek de önemli yapıtın, pek çok kültürel, politik, mitolojik eğretilmesi vardır. Özetle, bence her eserde ayrı bir "içkin yazar" tasarlamak gerekir, aynı zamanda bu yazarların, gerçek yazarla örtüşmesi de gerekmez.

YÜK: Öykü kitabınız "Huzurun Tarifi Yok"ta öyküler iki başlık altında toplanıyor: "Zamanın İçinde" ve "Zamanın Dışında". Bu açıdan baktığımızda "zaman" kavramının öykülerinize etkisi nelerdir?

Yük'lü Sorular

Figen Savi — Huban Seda Aras — Rabia Uğurlu Doğan

Ş.B.E.: Son dönemde okuduğum öykü kitaplarının belli bir tema etrafında oluştuklarını görüyorum. “Huzurun Tarifi Yok”un dosyasını oluştururken zaman kavramı üzerine düşündüğümü fark etmemiştim. Dosyamla ilgilenen Sedat Demir öyküleri seçerken bunların zaman etrafında şekillenmiş iki grup metinden oluştuğunu söyleyince dosyayı tekrar inceledim. Gerçekten de böyle bir durum söz konusuydu, biz de onları dosyaya bu şekilde yerleştirdik. Sonraki yazdıklarım da zaman önemli bir paya sahip oldu çünkü dışımızda bizden bağımsız akan zaman yerine iç dünyamızda kronolojik olmaktan çok kurgusal bir zaman var. Bu beni heyecanlandırıyor. Bildiğiniz üzere anlatılarda zaman, kurgunun önemli bir ögesi, metni nasıl tasarlayacağınızı size gösteren bir unsur.

YÜK : Söyleşilerinizin birinde Ülkü'nün iyi bir manifestocu

olabilmesi için sağlam bir edebiyat geçmişi olmasa bile güçlü bir söylev yeteneği olması gerektiğine vurgu yaparak bazı toplumsal gerçekleri de bu kurguda işleme çalıştığınızdan bahsetmişsiniz. Sizce mesleki etiket işlenmeden karakterler, iyi bir hatip olamaz mı?

Ş.B.E.: Tabii olabilir. Benim orada kastettiğim şey, bazı kitaplara ve yazarlara gönderme yapmak isteğimle, kurmak istediğim dünyaya uygun bir karakter oluşturmamla ilgiliydi. Yoksa geçmişte kitleleri peşinden sürüklemeyi başarmış liderlere bakarsanız mesleklerinden bağımsız iyi birer hatip olduklarını görürsünüz.

YÜK : Yine bir söyleşinizde “Edebiyatta aslında hiç edebiyat yapılmaması gerekiyor.” diyorsunuz. Bu düşüncenizi biraz açabilir misiniz?

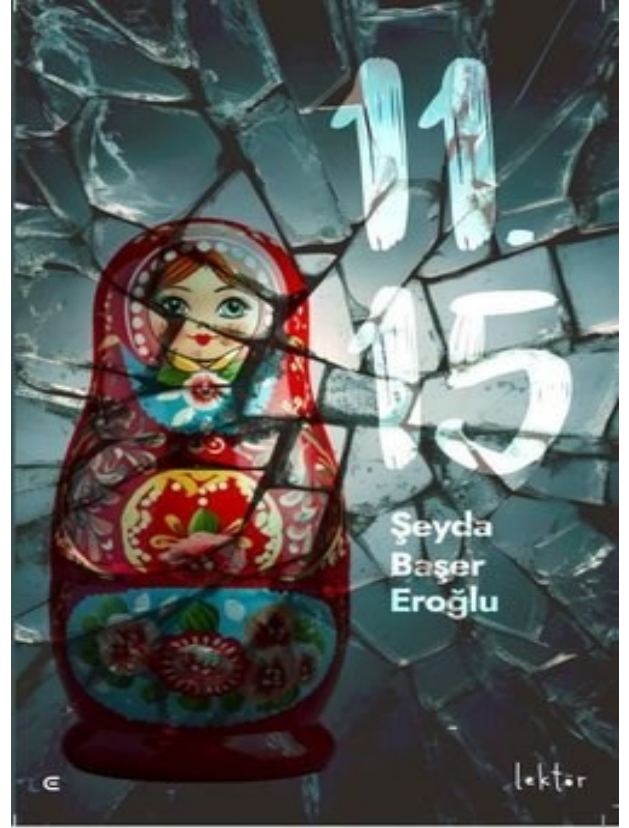
Yük'ü Sorular

Figen Savi — Huban Seda Aras — Rabia Uğurlu Doğan

Ş.B.E.: Okuduğum metinlerde sıklıkla karşılaştığım sorun çoğunlukla dilde. Yoğun imgesel, daha çok şiire yaslanan, ağdalı, süslü cümlelerle edebiyat yapıldığını düşünen bir kesim var. Kolay yoldan para kazanmayı istemeye benziyor. Aslolan kendine has bir üslup, bir ses rengi yakalayıp yalın yazabilmek, yani zor olanı seçmek. Yoksa bence aynı konu yüzlerce farklı şekilde anlatılabilir.

Yük ekibine klişeleşmiş sorular sormadıkları için teşekkür ediyorum. Özellikle eserler okunduktan sonra hazırlanmış soruları yanıtlamak büyük zevkti.

YÜK: Verdiğiniz samimi, dolu dolu, keyifli cevaplarınız için biz de teşekkür ederiz. Hoşça kalın...

-yeniden temizlesem ellerimi

Osman Özenbaş

saat 09.45

sabahtı
yolculuk düşleri kurdum
eski bir istasyonda
ve bıraktım kalabalığa
eksik kalanları
bitenleri

çantalar duruyor
valizlere yaslı
üst üste koliler
bekleşenler yanında
ve oyunda çocuklar
bir tren sesiyle dağılıp
yeni kalabalıklar deęecek
omuzlarıma
kimdi yanımda oturan
nerede kaybettim yüzlerini

her yolculuk
dalından düşmekmiş mevsimlerin

saat 14.47

güneşli
ılık bir gündüz yaslanacaktı akşama
oradan başlamış aldanişlarım

ve ödünçmüş
o günün yolculuęu
tarihine not düştüm şubatın
anısı kara bir şehirde

lekeli sokaklar
birbirinin benzeri
camekânlar yine süslü
bardakların şingirtisi susuyor
el deęince
dudak

son ihtimalden de
sağ çıktı
eşlikli şarkılar

saat 23.40

hava karardığından beri
durmadan yağdı kar
son tramvaya yetişmeli
kalkmalıydım
yine nefesimin buharı kalacak yollarda
kar ağırlığı düşecek bıyığımın beyazına

ıslığımda hangi melodi
unuttum

anason kokulu ilk gecede
zaman bitmeye başlamış
bardakta su
günün sonu uçurum
yuvarlanmayan adımlarımdan
döndüm
duraklarda beklemeden

karlı kış gününde
bir şehrin beyazını silsem
tanımadığım yüzlerde kalsa
bütün sorularım
bilmediğim istasyonlarda
hiç inmesem
konuşmasam

ne evvelinde
ne sonra ki günlerde
olmasaydı gelişlerin

yahut hiç olmasaydı
yazdıklarımda
parkta unuttuğum güllerin kokusu

ve gidişlerim
unutmaya nereden başlanırdı

bıraksam
şarabın kırmızı gölgesini
Avanos'tan geçen nehire

beyaz odalı
taş evlerin
sıcağı bulaşsa tenime
iklimi değişen düşleri
terimle ıslatsam
yeniden

eskiyen yüzleri
ve kirli
kırıksık suretlerin durduğu suları
unutsam

hatırlamasam

ışıkta
sesten
parmağımın izinden
yüzler dökülse
yeni yontulardan

yeniden temizlesem
ellerimi çamurla

oyunlarından
yeniden çıkıp gelsem
acemi gözlü çocukların

Dilsiz Duvarlar

Zuhal Bilal

Arifeden önceki gün çıktık ablamlara yola. Radyonun çektiği yerlerde, Neşet Ertaş bizim yerimize her şeyi anlatıyordu. Neyse ki onun sustuğu yerlerde arabanın motoru konuşuyordu. Her zaman güle oynaya bizi karşılayan yol gitmiş, yerine ıssız ve karanlık bir tünel gelmiş gibiydi. Önceden olsa içim içime sığmazdı. Kasabadan köy yoluna döndüğümüzde aniden frene bastım, ablamın şaşkın bakışları altında arabadan inip etrafa bakınmaya başladım. Özlemiştim. Yolunu bile! En sevdiğimiz mavi boyalı eve, göğe doğru yükselen kavak ağaçlarına hatta sahibini beklerken dilini dışarda unutan köpeğe bile baktım da bir tek ablamın gözlerine bakamadım. Sessiz bir anlaşma yapmış gibi yeniden arabaya bindiğimizde Neşet Ertaş'ın yerini alan Âşık Veysel, sadık yârini anlatıyordu.

Köy meydanına vardık. Çınar ağacı, hayrat çeşme, üzerlerine konan sinek-

leri kuyruğuyla kovalayarak salına salına dolaşan inekler, kahvede oturanlar hepsi yerli yerindeydi. Görerseniz, köyde hiçbir şey değişmemiş zannederdiniz. Biz de öyle zannettik bir an ama Bakkal Ali amcanın gözleri hatırlattı gerçeği. Kalbim, benden önce eve varmaya çalışır gibi acele ediyordu. Arabanın camını açınca, ciğerlerim sönmekten son anda kurtulmuş gibi bir açlıkla içine çekmeye başladı havayı. Size de olmuştur öyle. Hani, doğup büyüdüğünüz yerlere girdince sanki içinize hava değil de merhem çekiyor gibisinizdir. Bildiniz değil mi? Aynen öyleydi işte ama evin önüne geldiğimizde, ciğerlerim bile nefesini tuttu.

Kapıyı biz kapatmıştık en son, biz açtık. Küskün karşıladı bizi avlu. Köpek kulübesi, yalnızlıkla doluydu. Her akşam tarla dönüşü babamı bekleyip traktörün peşinden koşan Gölge'yi aradı gözlerimiz. Ağır ağır ilerleyerek açtık kapıyı,

koca bir sessizlik karşıladı bizi. Koridor yüzümüze gülmedi bu kez. Ablamın hâlini görünce ilk adımı ben attım güçlkle. Öyle yavaş hareket ettik ki ev sarsılmazmaya başladı. Karşı pencereden vuran kış güneşi, aralanmış perdeden içeriye doldu. Hiç konuşmadan, sözleşmiş gibi aynı yere doğru gittik: oturma odasına. İkimiz de camın önündeki sedirin boşlukla dolu köşelerine bakmaya başladık.

Yola çıktığımızdan beri ilk kez göze geldik ablamla. Hıçkırıklarımız, evin duvarlarına işleyen ıssızlığı bastırmaya yetmedi. Gözlerimizi köşelerden almaya çalışarak sedirin orta yerine oturduk. Ne kadar sonra bilmiyorum, belki bir saat belki bir iki dakika sonra cam tıkladı. Emine teyze görmüş geldiğimizi. Köy insanı işte koşup gelmiş. Etrafa bakındı, bakındı yutkunarak:

- Aaah, ah, dedi. Şu duvarların dili olsa da konuşsa.

- Masal gibi, bir varmış bir yokmuş.

- Hem de nasıl? Şu camın önünde biri bir köşede, biri öbür köşede oturup bakınırdı.

- Bizi beklerlerdi her arife günü burada.

- Hem ne heyecanla! Murat'lar ne zaman geliyor Almanya'dan?

- Bayram sabahı burada olacaklar. O istedi ilk bayramı burada geçirmeyi.

“Evleri ayakta tutan, içinde yaşayan insanlardır,” derdi babaannem. Keşke hiç öğrenmeseydim ne kadar haklı olduğumu. Sizin de başınıza gelmiştir belki. Sadece altı ay geçti ama ev altı yıl eskimiş gibiydi. Kırk yıllık hayat arkadaşının arkasından bütün vazifelerini yerine getiren annem, acelesi varmış gibi gitti. Duasını burada okuttuk. Babamdan sonra can yoldaşı olan Gölge'yi, Emine teyzenin civar köydeki akrabasına verdik. Akşam ezanında köyün köpeklerini orkestra şefi gibi yöneten Gölge, babamın öldüğü gün sessizliğe gömülünce kesildi köpek sesleri. “Köpekler sahibinin arkasından ağlar,” derler ya bizimki hayata küstü. Annemin ani gidişiyle sarsıldığımız günlerde acımızı onunla hafifletmeye çalıştık, o da bizimle avuttu garibim kendini. Yeni sahibine verirken öyle baktı ki bana, günlerce ağladım. Az önce anlattı Emine

teyze, iki kere kaçıp gelmiş buraya. Bizim kapının tırmalandığını duyunca bir de bakmışlar ki gözleri camda, kapıyı açtırmaya çalışıyor. Sahibi almaya geldiğinde, “Ben böyle hayvan görmedim,” demiş. “Geldiğinden beri ağlıyor.”

İki gün boyunca, her köşesine sinen anıları incitmekten korkarak temizledik evi. Kaderde bu evin tozlarına kıyamamak varmış. Gece onların yatağında yattık, annemin geceliklerini giydik. Uykunun baldan tatlı olduğunu bildirdim de onların yokluğuyla uyumanın acı tadını, yeni öğrendim. Yaşı yok onlarsız kalmanın, kırk yaşında bir çocuğum.

Bayram sabahı erkenden kalkıp sobayı yaktım. Önceleri ben kalktığımda soba yanmış, sıcacık yapmış olurdu her yeri. Oturdum, tavana vuran alevin ışığını izledim bir zaman. Mutfaktan gelen tıkırtıları duyunca oraya gittim. Ablam hamur yoğurup fırına atmış. Gözünün içine bakmaya çalıştığımı görünce eliyle “sakın” işareti yaptı. Birbirimizden kaçarken yine birbirimize sığındık hiç konuşmadan. Mis gibi cevizli lokum koku-

su doldurmaya başladı evi. Bizimkiler dün gece gelmişlerdi, teker teker aşağıya inmeye başladılar. Çocuklar, anneannelerinin cevizli lokum kokusunu duyunca mutfağa koştular. Babamın her bayram “Yeniden dünyaya gelsem, sırf bu mereti bu kadar güzel yaptığı için bile kaçırdım annenizi,” deyişini hatırladık. Onca yıldan sonra hâlâ utana sıkıla gözlerini kaçırın annemi anlattık. Sözde, gülmekten yaşaran gözlerimizi silerek onları anarken namaz saati geldi, erkekler camiye gitti. Biz de çayı koyup kahvaltı hazırlığına giriştik.

Camiden dönenlere kapıyı açmaya koştuğumda Murat’ı buldum karşımda. Sarıldık, o anneme sarılır gibi ben babama. Cevizli lokum kokusunu duyunca çaresiz bir ümitle etrafı aranmaya başladı gözleri. “Ablam yaptı,” dedim, başını önüne eğdi. İçerdekiler koşup geldi, herkes sarmaş dolaş oldu. Daha az eksik kalmıştık artık. Murat, yavaş hareketlerle oturma odasına doğru yürümeye başladı. Odaya girince sedirde takılı kaldı gözleri, köşelerde. Sanki o an, gözlerinin çevresine yeni çizgiler ekledi kardeşimin. Ben havayı dağıtacak

sözcükleri ararken Cemre'nin sorusuyla biz dağıldık:

- Babaannemle dedem nerde?

Annesi, Cemre'yi kolundan çekerek "cennet, yıldızlar, bizi izliyorlar," gibi kelimelerle durumu kurtarmaya çalıştı. Ayperi, başını omzuma koydu. Bir gün onun da bu acıyı yaşayacağını düşününce içim sızladı. Saçımdan öptüm kızımı, sarıldım. İnsan, evladına hiç kıyamıyor değil mi?

Murat kimseyle göz göze gelmemeye çalışarak sedirin ortasına oturdu. Hepimiz bir yerlere iluştik. Hiç kimse ağlamazken nasıl oluyordu da herkes ağlıyordu? On kişiydik ama odayı dolduramıyorduk. Hani bazı dakikalar yüz yıl gibi sürer ya, işte öyle bir zamandan sonra Murat ayağa kalktı. Ablamla eniştemin yanına gitti. Ellerini uzatıp kalkmalarını bekledi. Ablamı bir köşeye, eniştemi bir köşeye götürdü, beklemeye başladı. Onlar, ikisi de şaşkın vaziyette, ayakta dikildi kaldı bir zaman. Biz onlara bakıyorduk, onlar karşıya. Murat geldiğinden beri ilk defa konuştu:

- Artık buralara sizler yakışırsınız.

Ablam bana baktı bu kez, eniştem

de. Başımla onayladım, Murat haklıydı. Annemler de öyle isterdi. Hem babaannemle dedemden sonra da öyle olmamış mıydı? Eminim, sizin de başınıza gelmiştir. Ablamla eniştem diken üstünde gibi iliştiler köşelere suçlu suçlu. Bedenlerini öyle ufalttılar ki küçücük kaldılar. Hemen ayağa kalkıp kurtulmak ister gibiydiler. Kimse konuşamıyordu çünkü söylenecek hiçbir sözcük köşeleri doldurmaya yetmeyecekti. Ayağa kalktım, "Aileyiz biz," dedim içimden, "Birbirimizi ayağa kaldırmak için varız. Hem bugün bayram, cevizli lokumumuz da var."

- Hadi artık, dedim. Kahvaltıya geçelim.

İlk fırlayan ablamla eniştem oldu. Onları oturttuğumuz yerden kurtardığım için minnetle baktılar bana. Hatta tüm gün bir bahane bulup hiç oturmayacak gibiydiler. Yavaş yavaş herkes ayaklanıyordu ki kapı tırmalanmaya başladı. Bana mı öyle geliyor derken Murat perdeyi aralayıp baktı. Sesi mutluydu bu defa:

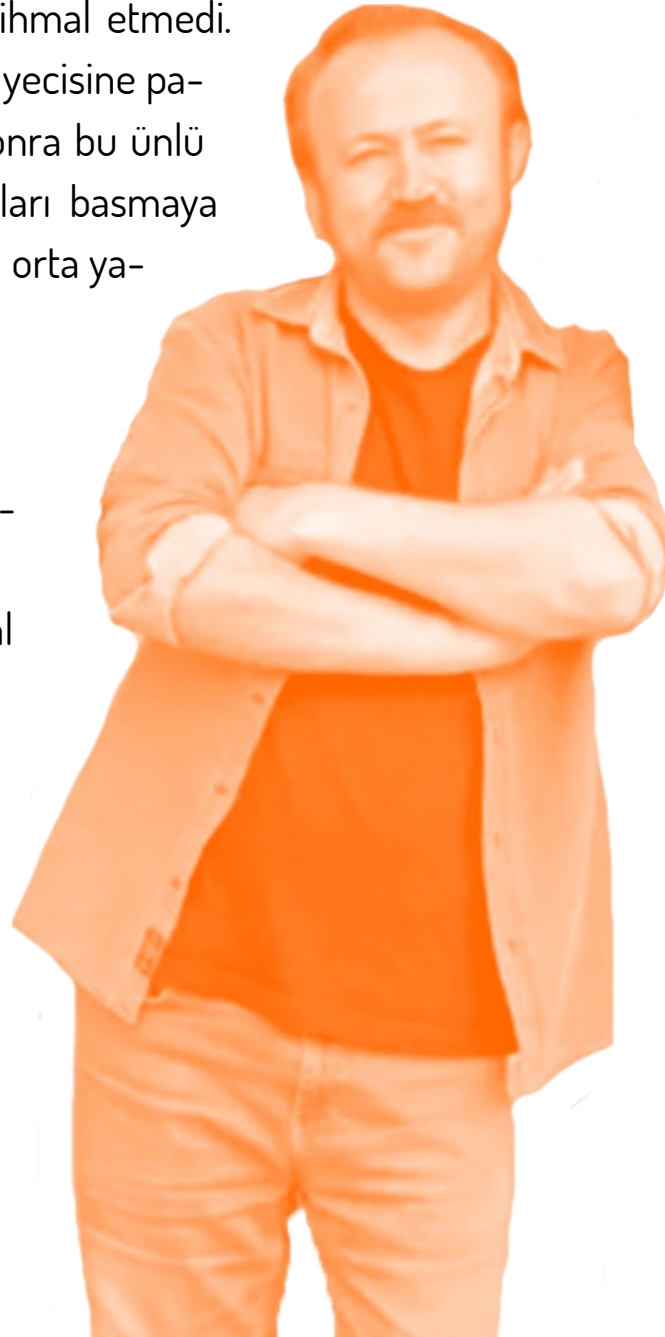
- Gölge, dedi sevinçle. Gölge gelmiş!

Terazinin Kantarı

Emrah Kurul

Çağdaş Türk edebiyatında son yıllarda öykü yazma furyası öyle bir hâl aldı ki edebiyata ucundan kıyısından bulaşmış herkes kitap yayımlatma derdine düştü. Bu sayıda, özellikle bu konuda çok şaşıracağınız (Belki de daha önce duymuşsunuzdur.) bir şey anlatmak istiyorum kısaca. Orta yaşını biraz geçmiş bir arkadaş, geçen yılın ortalarına kadar bir okur olarak hayatına devam ederken birden edebiyat camiasının içine girmek arzusu duydu. Sosyal medya hesabı açarak bilindik bilinmedik ne kadar yazar, şair, editör, yayınevi vb. varsa takip etmeye başladı. İmza günlerinde, söyleşilerde kesinkes fotoğraf çektirmeyi ve bunu sosyal medya hesaplarında paylaşmayı ihmal etmedi. Bu sırada çağdaş edebiyatımızın ünlü öykü atölyecisine para verip öykü yazmayı (!) öğrendi. Kısa süre sonra bu ünlü atölyecimiz bir yayınevi kurdu ve öykü kitapları basmaya başladı. Bir de gördük ki bu yayınevinden bizim orta yaşını biraz geçmiş arkadaşın nur topu gibi öykü kitabı oluverdi. Eminim kendisi de bu kadar hızlı olacağını düşünmüyordu. Ama iş kitap yayımlatmakla bitmiyordu tabii, bir de bu kitabın satılması, tanıtım yazısı yazılması, her yerde çarşaf çarşaf övülmesi gerekiyordu. Sosyal medyada sırf takipçisi çok diye ücretli kitap paylaşımı yapanların hemen hepsi bu kitabı paylaşmaya başladı. Çiçeği burnunda yazarımız paraya acıımıyordu ve kısacık bir zamanda ikinci baskı geldi. Bütün bunlar birkaç ay içerisinde oldu ve şimdi o yazarımız nerelerde, kim bilir? Görünmüyor, belki de yeni kitabını yazmakla meşguldür.

Palaçinka **Öznur UNAT**

(Vacilando Kitap, 2022, 1. Baskı)

Palaçinka, Öznur Unat'ın ilk kitabı ve 2023 Yunus Nadi Öykü Ödülü'nü kazandı. Öz geçmişinde kendisini "Yolcu" olarak niteleyen yazarın öykülerinde bu nitelemeye uygun hareket ettiği söylenebilir.

Palaçinka'da birbirinden konu ve tema olarak bağımsız dokuz hikâye ver alıyor. Yazar, kitaba adını veren ilk öykü ile tahminimce birçoğumuzun yabancı olduğu, bir

kısmımızın ise işitmiş olduğu muhtemel bir kelimeyi, Palaçinka'yı, laf arasında okura öğretiveriyor. Böylece okurlar olarak bizler de yeni bir şey öğrenmenin hazzıyla kitabın diğer öykülerini de merak ediyoruz. Bence bu, son 10-15 yıldır çok az metne nasip olan bir durum.

Yazarın ilk kitabı olsa da ilk hikâyeden itibaren vadettiği edebi olgunluk ve haz, ortalama bir metnin üzerinde diyebilirim. Ancak yazarın kısa eylem cümlelerini daha çok kullanıp tasviri yalnızca birkaç nesne ile sınırlandırması, okuru bazı gitgellere sürüklüyor. Söz gelimi ilk öyküde yazar palaçinka adlı yiyeceği bir iki cümleyle geçiştirirken yalnızca bir iki nesneye odaklı tasviri daha uzun tutmuş. Okur da doğal olarak ne öykünün içine tam girebiliyor ne de dışında kalabiliyor. Bu durum yazarın bilinçli tavrından ziyade bana kalırsa öykü dinamiklerinin önem sırasını kendince değiştirmesinden kaynaklı bir kusur-

Terazinin Kantarı

Emrah Kurul

dur. Öyle ki bütün öykülerde tasvirler soyut kalmış ve mekân-kişi bağlamı yeterince desteklenememiş.

Yazarın tarihsel konuları, günümüz vaka sınırları içerisinde verme cesaretini tebrik ediyorum ancak yine de beklediğim kurgu kıvraklığını bu tarz öykülerde göremedim. Tarihe geriye dönüşler yer yer anı ile karışıyor ve asıl çekirdek vaka bu geri dönüşlerde etkisini yitiriyor hatta neredeyse önemsizleşiyor. Elbette yazarın bu tercihi kişiseldir fakat ben yazarın bu riski almasında anlattığı konunun başka bir formda ele alınmayacağını düşünmesinin etkili olduğunu tahmin ediyorum.

Öznur Unat'ın hemen her öyküsünde olaylar öyle yavaş başlıyor ve öyle yavaş gelişiyor ki metnin hacmi ister istemez artıyor. Buna karşın yavaş başlayan olaylar zinciri birden bitiyor. Yazarın durum öyküleri, okuru durağan bir metinle karşı karşıya bırakıyor. Aynı zamanda iç konuşmalar metnin geneline yayıldığı için anlatı-

cının insafına kalmış bir okur profili ortaya çıkıyor.

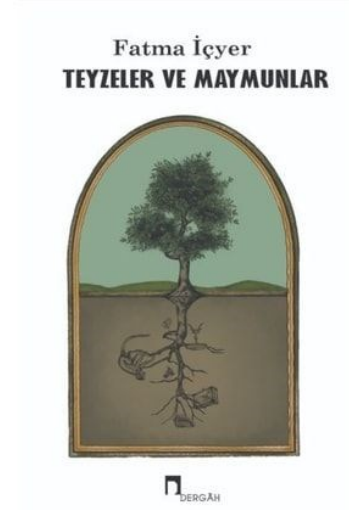
Yazarın psikolojik çözümler konusunda başarılı olduğunu söyleyebilirim. Örneğin canı sıkılan, hayalleri olmayan, daima yorgun bir insanın iç konuşmalarına şahit olduğumuz ikinci öyküde, okur olarak biz de kahraman anlatıcının ruh haline bürünebiliyoruz.

Yazarın aslında herkesin bildiği, zaman zaman şahit olduğu sıradan ve hatta önemsiz sayılabilecek olayları ve insanları anlattığını görüyoruz. Bu bağlamda yazarın klasik öykü anlayışına sıkı sıkıya bağlı olduğunu ve yenilik arayışında olmadığını söyleyebiliriz. Dilde de aynı gelenekten beslenen yazarın yenilik çabası içinde olmadığı açık.

Yazarın en başarılı öyküsünün "Ay Tutulması" adlı öykü olduğunu söyleyebilirim. Yazar bu öyküde klasik tahkiye usulünü benimsemiş olsa da yazarın geleneksel anlatılarla süslediği, gizlerle merak unsurunu te-

tiklediği, metinler arasılık ile post-modern metinlere yaklaştığı görülmektedir. Ayrıca diğer metinlere kıyasla bu metinde daha özenli ve uygun bir öykü dili mevcut. Diğer öyküler kesit öyküsü özellikleri taşıırken bu öyküde olay, şahıs kadrosu, zaman ve mekân unsurları daha belirgin şekilde kullanılmış.

Genel olarak öykülerdeki mutsuz ve bohem yaşam, öykülerin sonlarının sıradanlığı, yazarın sıradanlıkta sıra dışılık aradığını sezdirse de bu durumun okur açısından keyifli olmadığını belirterek eleştirmi noktalıyorum.

Teyzeler ve Maymunlar

Fatma İÇYER

(Dergâh Yay. 2023. 1. Baskı)

Fatma İçyer, ilk kitabıyla Dergâh Yayınlarından çıkınca dikkatimi çekmiş, okuma listeme eklemiştim. Yazarın öykü kitabını ele alınca dikkatimi çeken ilk şey öykü sayısının fazlalığı oldu. Okurlar artık bıktı ama hatırlatmakta fayda görüyorum: 8-10 öykü, bir öykü kitabı için yeterlidir.

Yazar, yazmaya ilk başlayanların düştüğü bilindik hata olan anı

Terazinin Kantarı

Emrah Kurul

anlatma hatasına neredeyse bütün öykülerde düşmüş. Bu, bazen anı anlatmanın da ötesinde hayat hikâyesine dönüşüyor. Yukarıda da dediğim gibi, yazmaya yeni başlayanlar elbette önce kendisinden ve çevresinden beslenir, bu doğaldır. Ancak okur için pek sıradan olan bu izlenimler ve zorlama metinler, edebîlik kaygısının da olmamasıyla çekici metinler olamıyor. Fatma İçyer'in de daha ilk öyküde anı-öz yaşam öyküsünü geriye dönüşlerle anlatışı, kitabın geri kalanı için ipucu vermiş oluyor. Yine de ben ön yargıdan uzak durarak bütün öyküleri birbirinden bağımsız okuyup inceledim ve genel kanılara vardım.

Yazarın bir atölye geçmişi var mı, bilmiyorum. Maalesef öykü atölyesi adı altında birbirinin tıpkısı metinlerin çıktığı bütün edebiyat camiasının malumu. Özellikle şimdiki zamanlı (-yor) anlatım ve birinci şahıs (ben) bakış açısı pek bir moda. Fatma İçyer de şimdiki zamanlı anlatımı

ve birinci şahıs bakış açısını hemen her öyküde kullanmış ve bu tür kullanımların yoğun olduğu metinlerin genel özelliği olan durağanlığı kıramamış. Maalesef okuru düşündüren, şaşırtan metinlerden ziyade klasik anlatının bütün klişelerinden yararlanan ve bilindik konuları bilindik şekilde dile getiren metinler gördüm kitap boyunca.

Yukarıda anlattıklarımın yanı sıra dildeki özenini tebrik etmem gerek. Özellikle cümle yapısı, basit sentakstan uzak, üzerine düşünülmüş, çalışılmış, tashihler yapılmış izlenimi veriyor. Tasvirler, ruh tahlilleri de dozunda ve başarılı. Yazarın konu seçimindeki aleladelik olmasa ve tekniklere hâkim olsa daha başarılı metinlerin ortaya çıkacağından şüphem yok.

Yazarın bu kitabı, hayata dair net ve güçlü tespitlerinin olmadığı, kendi hareketli hayal dünyasının ve hayatının çemberinde sıkıştığı, yeni bir şeyler deneme teşebbüsünde bu-

lunmadığı, yer yer iç geçirme özelliği gösteren fakat bütünüyle iyi niyetle yazılmış metinlerden oluştuğunu söyleyerek eleştirimi sonlandırıyorum.

Keşke Yüzüme Baksanız

Halil Yörükoğlu

(İletişim Yay. 2022. 1. Baskı)

2017'de Yunus Nadi Gençlik Ödülleri'nde "Dikkate Değer" görülen ve 2020'de çıkan Kaçış Rampası adlı eseriyle edebiyat dünyasında kendisinden bahsettirmeyi başar-

mış olan Halil Yörükoğlu, yeni öykü kitabı "Keşke Yüzüme Baksanız" ile okurun karşısına çıktı. Baştan belirtmeliyim ki Halil Yörükoğlu öykülerine daha önce aşına olan okurlar, bu kitabında da aynı düzlemde ilerleyen benzer öyküler okuyacaktır.

Keşke Yüzüme Baksanız, birbirinden bağımsız on yedi öyküden oluşuyor. Öykü hacimlerinin ortalamasının üzerinde olduğu düşünülürse bu sayı oldukça fazla. Daha önceki sayılarda da belirttiğim gibi, yazarların dosyalarına çok fazla öykü koyması, bütün verimlerini bir kitapta toplama ve görünür olma kaygısından ileri geldiği düşüncesine sevk ediyor beni.

Yörükoğlu'nun bu kitaptaki öykülerini genel olarak sınıflandıracak olursak bu öykülerin aslında "an" öyküleri olduğunu söyleyebiliriz. Başı ve sonu olmayan, tamamen yazarın gözlemlerinin ve kurgu yeteneğinin ürünleri olan bu an öyküleri, bilindik kesit hikâyelerinden

Terazinin Kantarı

Emrah Kurul

farklı bir yapıda. Örneğin kitabın ikinci öyküsü, geriye dönüşler ve monologlarla tam da yukarıda bahsettiğim vasıfları taşımakta. Bu tür öyküler yazmak ve okurun bu tür öykülerden zevk alacağını ummak cesaret gerektirse de okuma ve yazma tecrübesi olan yazarlar için risk değil aksine gösteri havasına dönüşür.

Yazar her ne kadar belirli anların öyküsünü yazsa da öykü dinamiklerini ihmal etmemiş. Mekân tasvirleri biraz zayıf kalsa da psikolojik tahlillerin, monologların ve bilinç akışının nimetlerinden ustaca faydalanmayı bilmiş. Son on yılda birbirini andıran ve bu nedenle de intihal tartışmalarına neden olan öykülerin aksine Yörükoğlu'nun yenilik arayışında olduğunu düşünüyorum. Fakat bu iyi niyetli arayış, yer yer acemiliklere de sahne olmuş ki bazı öyküler kitabın bütünü düşünülduğüne eğreti kalıyor.

Yazarın rahat bir anlatımı, öykülerin konusuna ve anlatıcısına göre de-

ğişen bir dil yapısı var. Bazen bu rahatlık dağınık bir üsluba neden olsa da olgun dil bu tür küçük kusurları örtmeyi başarmış. Şimdiki zamanlı (-yor) anlatımın olduğu öyküleri son zamanlarda o kadar çok okudum ki Yörükoğlu'nda da görünce diğerlerinde olduğu gibi metne odaklanmakta zorlandım.

Yazarın karakter seçiminde kimi zaman özenli kimi zamansa savruk davrandığını söylemeliyim. Özenle seçtiği karakterler, bazen yazarın sözcüsü olurken alelade karakterler ise kendilerini bulamamış sesleri andırıyor. Bu karakterler günlük yaşamın tüm sıradanlığını barındıran, küçük olaycıkların içinde varlıklarını sürdüren, yalnız çevreleri için değil kendileri için de fazlaca önemsiz yere sahip insanlardır dersem yanılmış olmam sanırım. Belki de yazarın "gerçek"e kattığı kurmaca çeşnisi bize böyle düşündürüyor da olabilir. Yani yazarın bu seçimi bilinçli de olabilir ki bunun hiçbir zararı yok.

Son söz olarak, yazarın en başarılı bulduğum öyküsü “Annem Hâlâ Kırk Yedi Kilo” adlı öykü oldu. Modernist öğeler de içeren bu öykü, yazarın teknik başarısını da ortaya koymuş.

Buzkandilleri

Kadire Bozkurt

(Notos Kitap. 2022. 1. Baskı)

Buzkandilleri, Kadire Bozkurt'un üçüncü öykü kitabı olarak elime geçtiğinde uzunca bir süre okumayı erteledim. Genelde bazı yazarların

kitabı yayımlandıktan hemen sonra birbiri ardına değerlendirmeler, tanıtımlar, birbirinin neredeyse aynı olan söyleşiler bir tufan gibi okuru içine alıp sürüklüyor. Ben de bu sürüklenme tehlikesine karşı bir önlem olarak çoğu kez yeni çıkan kitapları rafta bekletmeyi tercih ediyorum.

2023 Vedat Türkali öykü ödülü alan Buzkandilleri, birbirinden konu ve karakter olarak bağımsız ancak tema olarak birbirine benzer on altı öyküden oluşuyor. Yazarın kurmaca dünyasını, dildeki tutumunu ve hikâye etme tekniğini daha ilk öyküden anlayabiliyoruz. Yazar, yeni şeyler denemek ya da yeni tekniklere bulaşmak yerine iyi bildiğini düşündüğüm klasik anlatının imkânlarını son damlasına kadar kullanmış. Çağdaş edebiyatın büyük hastalıklarından biri de bu klasik anlatıyı aynen devam ettirme çabasıdır. Yani bir yazar düne bakıp bugün de aynısını yapıyorsa; bugü-

Terazinin Kantarı

Emrah Kurul

nün tekniklerini, gelişmelerini, dünden faydalanmak koşuluyla da olsa görmezden geliyorsa “çağdaş” sözcüğünü kullanmak hiç de uygun olmayacaktır.

Kadire Bozkurt, tecrübeli bir yazar olmasına karşın son yılların kötü modası (öykü atölyecilerinin vazgeçilmezi) şimdiki zamanla yazma modasına kapılmış. Yazar, bunu öyle çok kullanmış ki bazı metinlerde ne dil öyküye uyuyor ne de öykü dili taşıyabiliyor. Öyle ki bazı paragraflarda birbirinin devamı cümlelerde herhangi bir zaman bağlacıyla geçiş yapmamasına rağmen yazar şimdiki zaman (-yor) ile görülen geçmiş zamanı (-dı/-di) birlikte kullanmış. Yazar dili böyle kullandıkça üslup da yer yer savruklaşıyor.

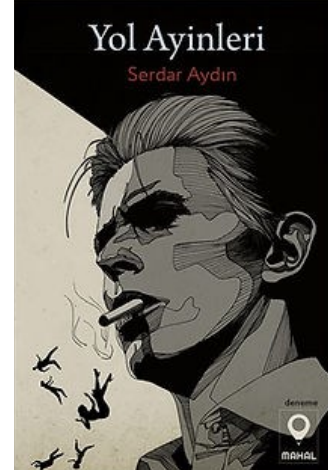
Yazarın çekirdek vakayı anlatırken anlatma tekniğini değil de gösterme tekniğini daha sık kullanması, realist metinler yakalama çabasından geliyor. Diyalog kullanımını yapaylıktan uzak ve başarılı bilsam da yazarın

çok fazla diyalog kullanması yazarın gösterme tekniğine kaçışı gibi geliyor bana. Kaçış diyorum çünkü çekirdek vakayı okura geçirmek için anlatma tekniğini ihmal edip bütün enerjiyi gösterme tekniğine vermek, tembel okurun sevdiği bir şey olsa da sırf realite uğruna öykü dinamiklerini bile isteye ıskalamak oluyor bu durum.

Kadire Bozkurt, tip ve karakter yaratma konusunda iyi niyetle çabalarsa da maalesef birbirine çok benzeyen ve gittikçe sıradanlaşan özellikleriyle akılda kalması mümkün olmayan kahramanlar yaratabilmiş ancak. Hemen her öyküde, bir kadın dramı ve abartılmış duyarlık uyardırma çabası var. Kadın bedeni üzerinden kadının metinsel istismar örneğini bütün öykülerde görebiliyoruz. Yazarın kadın üzerinden yaptığı bu istismar, feminen bir tavır değil bilakis öyküleri dar ve kurak bir çemberde sıkıştırarak haklı iken haksız olma hâline dönüştürüyor.

Açıkçası, 2023 Vedat Türkali öykü

ödülünü almasına çok şaşırdığım bir eser oldu Buzkandilleri. Ya jüri kitabı okumadı ya da jürinin öykü türü hakkında elle tutulur bilgisi yok. Kadire Bozkurt'un daha nitelikli, hayata ve insana daha geniş perspektiften bakan öyküler yazmasını temenni ederek (ki yazar bu maharete sahip) eleştiremi nihayete erdiriyorum.

Yol Ayinleri

Serdar Aydın

(Mahal Edebiyat Yay. 2023, 1. Baskı)

Deneme türünün edebiyatımızda fazlaca ihmal edildiğini hatırıma geldikçe üzüyorum. Salah Birselleri, Ataçları, Cemil Meriçleri hepten unuttuk gibi geliyor bazen. Elbette günümüzde iyi örnekleri de var bu türün fakat öykü ve romanın gerisinde kalmaktan bir türlü kurtulamıyor.

Serdar Aydın'ın "Yol Ayinleri" kitabı elime geçince, deneme okumayı özlediğimi fark ettim. Aydın'ın

Terazinin Kantarı

Emrah Kurul

bu eseri iki bölümden oluşuyor: Birinci bölümde oteller tema'sı etrafında yazılan on bir deneme, ikinci bölümde ise yol ve yolculuk temalı yirmi dört deneme var. Toplam otuz beş adet deneme olması nedeniyle bölüm bölüm incelemenin daha anlaşılır olacağını düşünüyorum.

Birinci Bölüm

Bütün denemelerin otel etrafında yazıldığı, hacimsel olarak tatmin edici görünen ancak bazı denemelerin geçirilivermiş intibayı bıraktığı birinci bölümde yazarın dil ve anlatım tavrı hakkında genel bir izlenim elde edebiliyoruz. Rahat bir anlatımı var yazarın, zorlamadan ve Türkçe sentaksına hayli uygun dil tercih etmiş. Aynı zamanda, bu türün gerektirdiği dil özenini de görebiliyoruz. Ancak yazarın rahat tavrı, kelime seçimlerinde sıradanlığa takılıyor. Anlaşılma-yı arzulayan ve bunu zaman kaybetmeden yakalamaya çalışan bir dil tercihi gördüm yazarda.

Otel-insan yaşamı-ölüm gerçeği üzerinden yaşama ve ölüme dair çıkarımlar gördüğümüz bu denemelerde yazarın altı çizilecek cümle kurma arzusunu fazlaca hissediyoruz. Bu arzusunda da yer yer başarılı olmuş ve bazı çıkarımlar veya genelleme cümleleri arzulanan hedefi gerçekleştirmiş. Söz gelimi şu cümlenin altını çizdim: Bir düşünce olarak intiharı yıllarca bellekte taşımanın yükü, yeryüzünde kalan bütün şeylerin yükünden daha ağır.

Birinci bölümdeki bütün denemelerde otelin tanımı ve niteliği edebiyat tarihine atıfta bulunularak yapılıyor. Ve yazarın çıkarımlarının yanı sıra bazı tespitleri de var. Süslü fakat iyi düşünen bir insan için ikna edici olmayan hatta gerekçeleriyle katılmayacağı bu tespitlerde yazarın metne felsefi derinlik katma çabasının acemiliğini gördüğümü belirtiyim.

Yazarın bu metinlere tecrübelerini aktarabilmesi, bazı metinleri öykü-

leştirmesi, mekân-insan ilişkisi bağlamında yargılayıcı olmayan tavrı, okuru tatmin edebilir.

İkinci Bölüm

Bu bölümde yazarın yol ve yolculuk üzerine fikirler, tespitler, çıkarımlar, değerlendirmeler ve satır aralarında öneriler sunduğunu görüyoruz. Yazarın dil ve anlatım tavrı bu bölümde de değişmiyor. Ancak hemen belirteyim ki konu itibarıyla bu bölümdeki yirmi dört metin, yazarı tekrara düşürürken okuma konsantrasyonu açısından da okuru zorlayabilir. Yani yirmi dört metni fazla bulduğumu belirteyim.

Bu bölümde yazar, coğrafyanın insan üzerindeki olumlu ve olumsuz etkisini; yaşayış şekli, tutum ve davranışlar, zevkler, hayata bakış ekseninde anlatmaya çalışmış. Bu yeni bir şey değil fakat yazarın ilk bölümden alışık olduğumuz rahat anlatımı metinleri okutabiliyor.

Yazarın ilk bölümdeki felsefi derinlik yaratma çabası, bu bölümde de kendini gösteriyor. Bana kalırsa bu çaba, bazı denemelere zorlama bir hava vermiş. Yazarın tespitleri zaten okuru çoğu kez düşünmeye sevk ediyorken bu felsefi derinlik yaratma çabası, bazı metinlerde tekrara düşmeye ve yapaylığa neden olmuş.

Hem estetik hem de tatmin edicilik bakımından ilk bölümü daha çok beğendiğimi söyleyerek eleştirimini noktalıyorum.

Kusmuk

Sevde Koyuncu

Susan insanları düşünüyorum çoğunlukla, bu aralar daha çok. Öylelerine özeniyorum, babam hiç öyle değildi ama sanıyorum annem biraz öyleydi. Babamın pek mutlu olmayışı düşünüyorum zihnime, düşüncemi eskiden kalan konuşmalar yalanlayıp duruyor. Anneannem “Bu kızı İsa’dan başkası anlamazdı.” diyor, neden böyle söylüyor bilmiyorum; sanki peygamberle arkadaşmış gibi annem babamın yüzüne başını yaklaştırıyor, sokuluyor, sonra elindeki işine dönüyor çarçabuk. Babam elimi tutuyor, dışarı çıkıyoruz. Bu kent gibi bir yerdeyiz, sıcak ama rüzgârlı. Babam durmadan anlatıyor, ben dinliyorum. Yavaş yavaş yürüyoruz, rüzgârın sesi babamın sesini örtüyor ara ara, sözleri zihnimde karışıyor ama dediğini çok iyi anlıyorum, hep anladım. O duygu küçük bedenimde kaldı sanırdım, meğerse hep benimlemiş.

Üç yıldır bu sahil kentindeyiz. Gözüm uçsuz bucaksız denizi görüyor. Bakışım manzaranın içinde, kulaklarımda İstanbul’daki otobanın sesi var. Arabayı Hakkı kullanıyor. Hep o kullanır. Külfetli ne varsa o yapar. Bir an evvel pazara ulaşıp hızlıca haftalık alışverişi tamamlamak istiyorum. Hakkı’ya kalsa sahil yolundan aheste aheste ilerler. Yaz sezo-

nu için açılmış kafelerden birinde durup çay içer, etrafı izler. İsteksizliğimi hissedince alışverişi yalnız yapmayı teklif etmişti, olmaz dedim; o genellikle seçenek sunar ben çoğunlukla kabul etmem. Artık böyle, eskiden değildi.

Üst yoldan hızla ilerliyoruz. Başımı hiç sola çevirmesem, İstanbul’da mıyız, denizi gökyüzüne taşmış, envaiçeşit yeşili olan, çıplak ayak gezilecek bu kentte miyiz anlamam. Yol üstünde ne ararsanız var: bankalar, kebabçılar, oto yıkama, sushi restoranı, mobilyacı, kargo... Yeni yeni anlıyorum buradaki büyük şehir kokusunun, Hakkı’yla üç yıldır baş başa bir yaşamı sürdürebilmemde etkili olduğunu.

Yol ikiye ayrılıyor; solda sahil kısmı, devam edebilmeniz için bir süre buradan ilerlemeniz gerekiyordu eskiden, artık sağda geldiğimiz yolun devamı var.

— Duymuştum yeni yol yapacaklarını. Sahildeki lüks otelin sahibi belediyeye anlaşmış, beş yüz metrelik sahil yolunu kendine tahsis edecekmiş diyorlar.

Hakkı benden yana bakıyor, yine boş boş. Söylediğime karşılık verecek bir fikri yok.

Kendime kızıyorum, hem konuşuyorum hem de karşılık bulamadığım için hayıflanıyorum içten içe. İnsanın başkasıyla ahenkli, akışkan, kendiliğinden bir sohbet kuramaması ne kadar acı verici. Daha da fenası, bir gün birdenbire bu aksaklığın çözüleceğini umuyor olması. Bu uğurda bilinçsizce arka arkaya denemeler yapması. Her hayal kırıklığında, bir girişimde bulunduğunu, bir çaba güttüğünü fark ederek pişman olması ve kendini suçlaması. İçinde olduğum kuyunun ağzına günbegün taş örüldükçe daha derine düşüyorum.

İstanbul'un kendine özgü afyonu var. Yaşayan herkes yutuyor. Bir yerden bir yere varırken ruhum ötekinin, berikinin sesleriyle yapış yapış, gözlerim kalabalıktan sıyrılıp boşluk bulacak derken yorgun. Eve vardığımda küfreder gibi bir "oh be" çıkıyor ağzımdan. Eğer, Hakkı eve benden önce vardıysa elinde buz gibi bir suyla karşılıyor beni. Ben önüme bırakılan terliklerimi giyip, suyumu Hakkı'nın elinden çekip kendimi kanepeye bırakıyorum. Ayakkabılarımı kenara, olması gereken yere yerleştirip yanımda yerini alıyor Hakkı. Hiçbir şey sormuyor, sormasına da gerek yok. Anlatıyorum ben.

— Bugün gördüğüm tek iyi şey otobüs şoförünün menekşesinin olmasıydı. Dudaklarını biraz büzüyor Hakkı, bu beni duyduğunun belirtisi. Sonra başlıyorum yakınmaya:

—Az kalsın düşüyordum; bir adam, artık

onlara adam diyemiyorum, kalabalığı yardığı yetmiyormuş gibi ardından da genç bir kadını sürüklüyordu. El eleler, ortalarında kaldım, ellerini açmak akıllarına gelmiyor desem... Yok yok insanlar çok bencil.

Yeni yeni anlıyorum, Hakkı'nın hiç fikri yokmuş ki zaten. Sorun bende, buraya geldikten sonra ahenk arar oldum. İstanbul'da da yok değildi bu boşluk, gelirken düşünmüştüm, hatırlıyorum. Belki buralarda, doğanın içinde kaybolurdu, azalırdı. Büyükşehir kalabalık, seçenek çok, arkadaşlarla yaptığımız düzenli görüşmelerin içinde arıyorum Hakkı'yı. Şaşıryorum oralarda da yok. Oralarda, "Hakkı çok iyi adam, Hakkı ne yardımcı, çocuğunuz olsaydı ne iyi baba olurdu Hakkı'dan." cümleleriyle var Hakkı. Bir keresinde, elimi belime koyup şımarmak bir hâlde:

—Hiç beni övmüyorsunuz bakıyorum.

Elbette, Hakkı'nın meziyetlerinin benim adaletli hâlim, içtenlikle kabul edişlerim, zamanında onu çok sevişlerim vesilesiyle açığa çıktığını söylüyorlar. İnanmıyorum buna ama rahatlıyorum. İçimdeki boşluğu kasmaya başlamamışım henüz. İstanbul yutturuyordu, bu kent kusturuyor.

Vücutuma bakıyorum, eskisi kadar güzel değilim; bacaklarımın içlerinde, koltuk altlarımda sarkmalar var. Mahrem yerlerim diri diri durmuyor artık. Umurumda olduğundan değil, Hakkı fark ediyor mu bilmek istiyorum. Bu dü-

şüncenin ardını takip eden arzu beni de şaşırtıyor. Keşke aldatırsa beni diyorum. Yaz geldi, buralar dolup taşıyor. Hakkı hâlâ dik yürüyor, bacaklarındaki kas erimelerini, eski hâlini bilmeyen asla fark edemez. Artık gençliğindeki gibi saçlarını da uzatıyor. Yakışıyor ona. Benden çok daha genç birinde arzu oluşturabilir.

Bir süre aynanın önünde kaldığımı fark ediyor, arkama geçip kollarını gövdeme sarıyor. Başlarımız yan yana. Bu duruş evlilik gününden bir fotoğrafı getiriyor zihnime. Bahsedecek oluyorum, ne önemi var. Sustum. Hakkı bedenindeki sertliği bedenime bastırıyor. Bu duruma şükredecek, uğruna düzenli bir aileyi feda edecek en az üç tane kadın tanıyorum. Canım sevişmek hiç istemiyor yine de onu reddetmiyorum. Çok sürmüyor havaya girmem. Aldığım haz zihnimi bulanıklaştırıyor. Zevkle inlemelerimi duyuyorum, titreyerek sona varıyorum, zihnim açıldı.

İstanbul'daki yatakta, Aysel'le birlikteyiz o an. Ürperiyorum. Hakkı'yı istemiyorsun, etrafında arzu edeceğin başka bir adam da yok diyorum kendime. Aysel'le yaptığım derin sohbetleri özledim. Görüntülü konuşma yüz yüzeliliğinin yerini tutmuyor. Şoförün menekşesi, ikiye ayrılan yol, boğazımdan akan soğuk su, çocuklara tecavüz, bedenimdeki haz noktaları, annemin beni kandırması, bunlar Aysel'e anlatılır. Hakkı'yla neden evlendiğimi ha-

tırlayamıyorum. Hakkı bedenimi küçük küçük öpücüklerle mühürlemeye devam ediyor.

Şu virajı alamasa keşke. Yol kenarlarında derinliği beş metreyi geçmeyecek boşluklar var. Ölsek artık. Yahut ben ölsem. O ölse. Beni bıraksa, beni azat etse, bana ne olacaksa olsa. Sevgisizlikten sürünsem, belki öksüz bir çocuğa bakarım, sırt ağrılarım için masaj yapacak birini tutarım, onu beğenmem başkasını ararım, ah Hakkı olsa derim belki. Gitsin bu adam, yok olsun. Ben aldatayım onu ama hiç pişman olmayayım. Yoksa affeder.

Ben, büyümeye yüz tuttum fakat henüz büyüyemedim belki de hiçbir zaman büyüyeceğim. Sağ tarafa bakıyorum, İstanbul'u hatırlamak istiyorum, oraya ışınlanmak, boşluğu yeniden unutmak geçiyor içimden. Yeni yolda hızla ilerliyoruz. Çok sıcak. Dükkânların tabelalarını okuyorum, sandalyeci, Koyuncu-oğulları, prefabrik yapılar, avm... Midem kayıyor, beynimden inen sıcak, su olup ağzımdan çıkacak. Öğürüyorum. Durdurmuyorum kendimi. Öğürüyorum. Gürültüyle kusuyorum, kendi üstüme, tekrar tekrar.

Gözlerimin önünde ağzımı Hakkı'nın ağzına dayadığım var. Hakkı'nın içine kusuyorum var gücümle. Boğacağım onu. Boğulmuyor Hakkı, yutuyor içimden çıkanı. Nasıl olsa yine konuşmayacak.

Rugan Bukağı

Hakan Uslu

laf anlamadığın zamanların vardır
acıtarak, müjdeleyerek, muskalayarak
kozanı sırtlanırsın tavizkâr.
tekrar ve tekrar

denediğinde tüm korkuları kendi payına
içindeki körün gözleri açılıverir
işte özbeöz Hıdrellez

bir tokat gibi aranırsın
taparken yollara ve tütsülere
ne âlâ bütün olursan;
ahenkle, sezgiyle deli kızım

bil ki
en eski masal,
senle ben hakkında

bil ki
arzular amaçlara karışmış
senle ben hakkında

Unutulmak

Alparslan Kılıç

Ne ismin kaldı artık ne senden yana bir iz.

İpi koptu solgun resimli çerçevenin.

Bakışını unuttu dün yorgun duvarlar.

Ne oldu bilmiyorum.

Sözden düştün ilk önce gönülden yavaş yavaş.

Biliyorum gidenler unutulur.

Hangi meclise girsem tadı yok.

Sen yoksun sohbetlerin hiçbir yerinde.

Anladım zamanla düşermiş insan hatırdan hatıralardan.
İşporta tezgâhına düşmeden taş plaklar.
Sevdiğin şarkıları çalmaz gramofonlar.
Kekremsi tat bırakır türküler kurumuş dudaklarda.
Gölgeni çekince yabancı kaldı şehir.
Sokaklar sessiz caddeler sensiz.
Ve ben ardında kalan et parçası hayalet.

Zamanın peşine takılıp gittiğinden beri,
Yabancı oldu bu şehir.
Bu memleket sana uzak,
Bir ben bilirim unutulmuşluğu.
Yalnızlığın kıyısında beklerken seni,
Düşlere dalarım her gece yolunu gözleyerek.
Kulaklarımda çınlayan sesini,
Seni nasıl unutabilirim.

Monte Kristo Kontu'nun Yeniden Montesi

M.Bülent Bingöl

Annem kendi uydurduğu karışımlar için çeşitli baharatlar istemişti. Baharatçının bir adım ilerisindeki pasajda, Ali abinin Bahar çay ocağında, bir çay içeyim öyle giderim, dedim. Çayımı içerken koşarak Ergün geldi. Endişeli ve heyecanlıydı.

“Ağbi seni gökte ararken yerde buldum.”

“Ne oldu oğlum?”

“Ya, sorma; yeni bir müdür geldi başımıza. Kişisel gelişim manyağı biri. Kendimizi geliştirecekmiz. Herkes bir roman okuyacak ve sunum yapacak diyerek ödev verdi. Ağbi ben spor gazetesinden başka bir şey okumam, onu da telefonda okuyorum. Elime A4 kâğıdından başka kâğıt değmemiştir. Aklıma sen geldin. Sadece senin elinde kitap gördüm. Gözünü seveyim yardımcı ol. Bildiğin bir roman vardır. Anlat bana da kurtar beni bu zulümden.

“Sevgili kardeşim, internetten bul bir özet; indir, hiç uğraşma.”

“Yav ağbicığım adam direkt, internetten çalarsanız anlarım diye uyardı. Romanın tamamını okuyup yorumlayacaktınız. Ağbi, roman dendiğinde benim aklıma şoparlar gelir.

Yorum dersin maç yorumundan başka bir şey gelmez aklıma. Hem düşündüm de... şey...”

“Ney?”

“Aldığımız bilgiye göre bu müdür dindar bir adammış. Hani diyorum şöyle dinî bir roman olsun. Puan kazanayım. Ne dersin? Yardım edecek misin?”

“Otur bakalım, bir düşüneyim.”

“Al ağbi bir sigara yak. Ali ağbi bize iki çay!”

Çayımızı içerken Ali ağbi yanımızdaydı. Ergün ile maçlardan konuştular. Ben düşündüm. Diyafon ötünce Ali ağbi ocağa gitti. Ergün laf olsun diye bir şeyler söyledi ama akli romandaydı.

“Tam sana göre bir roman aklıma geldi sana onu anlatayım. Dikkatle dinle. Sonra dinî vurguları anlamaya çalış. Monte Kristo Kontu'nu duymuşsundur.”

“Yok ben sadece Monte Karlo'yu biliyorum.”

“Tamam sorun değil. Geçen hafta filmi oynadı TRT 2'de. Not almayacak mısın? Bençe yazsan iyi olur, iki iş yapmamış olursun.

Dinlemek başka, yazmak başka. Eve gidince bir güzel temize çekersin olur biter.”

Koşarak çay ocağına girdi. Bir yaz boz alıp karşıma oturdu. İştahla yüzüme bakıyordu.

“Monte Kristo Kontu...”

“Ağbi haddim değil ama bu adam yabancı şöyle Türk ve Müslüman biri olsa.”

“Kafanı çalıştır biraz. Doğrudan öyle bir hikâye müdürü işkillendirir. Biz ne yapacağız, hikâye yabancı fakat dinî öğeler içerecek. Ayrıca öykü ile oynayarak yeni olaylar ekleyeceğiz. Yeni bir bakış açısı oluşturacağız. Bu da senin yaratıcı gücünü göstererek müdürü etkileyecek.”

“Tamam ağbi, canımsın.”

“Monte Kristo Kontu hapisneden kaçtıktan sonra düşmanlarından intikam almak için yollara düşer. Yolda bir rahibe ile karşılaşır. Sadece yüzü gözükken rahibe kutsal ışık saçan uzun boylu güzel bir baykuş gibidir. Monte Kristo Kontu intikam ateşinden rahibeyi görmez. Yanından sıyrılıp geçerken rahibe o tatlı sesiyle ona seslenir.”

“Dur yolcu, selamsız sabahsız nereye gitmektesin? Bir Tanrı selamını bile esirgiyor musun?”

Monte Kristo Kontu durur. Rahibeye doğru döner. Rahibe yanıştır.

“Toprağı tırnaklarımla kazıyarak çıktım gün yüzüne. Yüreğim intikam ateşiyle yanıyor.

Bana kurulan kumpasların, yapılan haksızlıkların elbette bir karşılığı olacak. Bana Tanrı'yı unutturdu duvarlara kazıdığım kızgınlığım. Beni affedin, acelem var.”

“Üstün başın toz toprak içinde. Ver bakayım şu ellerini. Bak tırnaklarının içi kum dolmuş. Hemen şu çam ağaçlarının arkasında manastırımız. Gel seni bir güzel aklayalım, paklayalım. Sıcak bir banyo hem bedenini hem de ruhunu yumuşatır. Temizlik imandan gelir. Ne o şaşırılmış gibisin?”

“Buradan geçenleri apar topar manastıra götürüp yıkıyor musunuz?”

“Bizimki arınma manastırı. Ayırım yapmadan, karşılaştığımız herkesi yeni bir başlangıç için arınmaya davet etmekle görevlendirildik. Bu fani dünyada yaşayan her şey günahla doğuyor. Sık sık arıtılması gerek. Biz Hijyenistler bu amaçla Tanrı'ya giden temiz bir yol kurduk.”

Monte Kristo Kontu rahibenin gözlerine bakarak dikkatle dinledi. Rahibe susunca baştan aşağı onu süzdü. Sadece yüzü gözükken rahibenin giysisi vücut hatlarını saklayamıyordu. Utanarak manastırı saklayan ağaçlara baktı. Yıllardır dört duvar arasında kalan bedeninde gergin bir rüzgâr hissetti. Rüzgâr, adeta damarlarında geziyordu.

“Kardeş izinle gideyim. Benim için dua et yeter.”

“Seni tutan kim? Şüphesiz ki böyle pis birine dua edemem. Hem de arınma olanağın

varken. Gel bedenini de ruhunu da temizle, öyle git yoluna, diyorum anlamıyorsun.”

Monte Kristo Kontu rahibeye ateşle oynadığını, yıllardır kadın yüzü görmediğini, manastıra gelmesinin tehlikeli olacağını, kendisini hayır dualarıyla uğurlamasını söyledi. Rahibe kutsal kıyafetinin onu koruyacağını, manastırın uhrevi havasında tüm heveslerinin sönümleneceğini söyleyerek Monte Kristo Kontu’nu yanıtladı. Monte Kristo Kontu hiçbir örtünün bazı arzuları yok edemeyeceğini, giysisinin altındaki güzelliği duyumsadığını rahibeye bakmadan dile getirdi. Sakin süren karşılıklı konuşma rahibenin çıkışıyla alevlendi.

“Aman be ne hâlin varsa gör. Pislik içinde git, nereye gitmek istiyorsan. Şunu da unutma, bu karşılaşmadan jandarmanın haberi olacaktır.”

Monte Kristo Kontu sözünü bitirdiğinde birkaç adım uzaklaşmıştı. Rahibenin sesini yükseltmesiyle durdu. Geri dönüp rahibenin önünde korkusuz bir şövalye gibi dikildi.

“Yalnız mı geziyorsunuz? Yanınızda bir rahip yok mu? Onunla konuşmak istiyorum.”

“Bakın beyefendiye, utanmadan cinsiyet ayrımı yapıyor. Hem kirli hem de cinsiyetçi.”

“Sadece derdimi erkek bir din adamına anlatmak istiyorum.”

“Bizim tarikatta rahibi mumla arasan bulamazsın. Bu mevsimde köyleri dolaşır, yi-

yecek toplarlar.”

“Şu hâle bak ilaç için bir rahip yok!”

“Ben senin derdini anladım. Uyarmadı deme, arzular konusunda hiçbir rahibe güvenme.”

“Aslında şaşkıyım. Şu an beni bir erkek daha iyi anlar diye düşünmüştüm.”

“Biraz da konuyu değiştirmeye çalıştın sanki. Jandarmadan korktum diyemiyorsun da...”

“Kimseden korktuğum yok.”

“Korksan iyi olur. O tırnaklarının içindeki toprak zindan kokuyor. Sen bir kanun kaçağısın. Ya benimle gelir arınırsın ya da zindanı boylarsın.”

“Tanrı’ın bana yardım edecek bir rahip yok mu? Sizin böyle yalnız gezmeniz hiç güvenli değil. Yalnızlık Tanrı’ya mahsustur. Hırlısı var, hırsız var, sapığı var, psikopatı var.”

“Tanrı’ya şükür jandarma, belediye arkamızda, hepsi Hijyenistler’in dostudur. Kimse kılıma dokunamaz.”

Çalılıkların arasından bir rahip çıkar. Saçı başı dağınık, cüppesi çamur içindedir. Sarhoştur.

“Bu adamı niye taciz ediyorsun, rahibe kardeş?”

Rahibe, Monte Kristo Kontu’nu taciz etmediğini, arınmaya, arınarak günahlarından

kurtulmaya davet ettiğini söyler. Rahip, alaycı bir gülümsemeye yolun kıyısındaki bir taşta oturur. Rahibe konuşmaya devam eder. Sinirlenmiştir.

“Ne hakla benim işime karışyorsun? Bu bölge Hijyenistlerindir. Git kendi çöplüğünde ötpis sarhoş. Tanrı cezanı versin. Jandarmaya seni de şikâyet edeceğim.”

Monte Kristo Kontu şaşırmıştır.

“Sayın rahip, siz köylere gitmediniz mi?”

“Bayım, biz farklı tarikatların dinî temsilcileriyiz. Bunlar gibi fakir köylüleri söğüşlemeyiz.”

“Sus sarhoş, sen olsan olsan şarap rahibi olursun. Bana iftira atmaya kalkma. Kendi pisliğine bak!”

“Şarap Göklerin Kralı'nın kanıdır. İçtiğim şarapla onunla hemhâl olup âlemde gezmekteyim. Bin tespihten hayırlıdır benim teslisim. Baba, oğul ve şarap! İşte benim tarikatım.

Rahip, Edmond'a yanaşır, fısıldayarak:

“Aslında rahip falan değilim. Bugünlerde rahip cüppesiyle gezmek insanı açlıktan koruyor. Birkaç mürit edinebilirim ben de bir tarikat kurabilirim. Tanrı'ya ulaşmak için o kadar çok yol var ki... İnanamazsın.”

Edmond nereye düştüm ben. Ne günahkârmışım, diye düşünür. Rahibe, rahibin başına dikilir; onu aşağılayarak bakar. Rahip pembe yanaklarıyla etrafa gülücükler dağıtır.

Edmond, rahip, rahibe; arkalarında orman dinsel bir tablo gibidir. Edmond, sağlıcakla kalın deyip yola doğru hamle yapar. Rahip:

“Seni tanıyorum Monte Kristo Kontu. Seni zindana düşürenleri de biliyorum. Hak yolunda olduklarını söyleyerek halkı kandıran başka bir tarikatın kurbanısın sen. Onları nerede bulacağını biliyorsun. Var, git yoluna. Tanrı'nın adaletinin gereğini yap. Gözün arkada kalmasın rahibe beni yıkar.”

“İşte burada bitiyor özetimiz. Okuyanı, yani senin müdürü, merakta bırakmak için gerçek özeti vermedim. Romanı biliyorsa şaşırıp kalacaktır. Okumamışsa bir çırpıda romanı edininip okuyacaktır.”

“Ya ağbi çok dinî olmadı sanki.”

“Rahip, rahibe, manastır, tarikat daha ne olsun. Spor gazetesi okumakla hikâyedeki incelikleri anlayamazsın. Müdürün anlar mı emin değilim.”

“Ağbi sen de bizi iyice şey ettin. Senin Monte düpedüz rahibeye asıldı. Anlamadık sanma. Hem o Hijyenistler, Corc Buş'un tarikatı değil mi? Kızma ama bu kitap benim pek içime sinmedi.”

Tamam, dedim üzülme; sana çok daha güzel bir kitap bulacağım. Aklımdan Bukowski'nin Kasabanın En Güzel Kızı geçti. “Kasabanın En Dindar Kızı” olarak uyarlayabiliriz.

Keklik Gibi

Ahmet Akdere

Hasan, tütün tabakasının kapağına işlenmiş parlak gümüş çizgili resme baktı. Ulu bir ceviz ağacının altına sırtüstü uzanıp bacak bacak üstüne atan sivri külahlı, sivri sakallı aylak bir cin piposundan tütün çekip keyif çatıyordu. Başının üzerinde kıvrım kıvrım olmuş dumanlar, gerideki ormanlarla çevrili sıradağların üstündeki delişmen bulutlara karışıyordu. Güldü Hasan, ciğerlerinden dışarıya koygun bir duman bıraktı:

“İyi iş çıkardık,” dedi.

“Evet,” diye yanıtladı Yusuf. Sekinin kuzey ucundaki sivri kayalarla çevrili tepeyi gözledi, ikircikliydi. Bir musibetin peşlerinde olduğu belliydi ya “Aç bir kurttur belki,” diye içinden geçirdi. Gözlerini tepeden ayırmadan, “Köpekleri getirsek daha az yorulurduk,” dedi.

“İtin ağzının değdiği keklik mundar olur,” diye tersledi Hasan.

Yusuf, Hasan’a döndü:

“Bak, baak! Bu fetva yeni mi indi? Geçen seferki avda köpeklerin ağzından

kapıyordun tavşanları.”

“Yeni elbet. Bu cuma Kadir hoca hutbede böyle söyledi.”

“Namaza mı başladın?”

“Cumadan cumaya.”

Yusuf, arkadaşının cevabını önemsemeden sivri kayaların içine gözlerini tekrar dikti, bir süre orada kıpırdayan bir şey var mı, yok mu anlamaya çalıştı.

“Neyse, artık dönsek iyi olur,” dedi.

Atlarını sekiden aşağı sürmeye başladılar. Çatalağaç dedikleri meşeden sonra zikzaklı bir çığıra girdiler. Hasan önde Yusuf arkada böylece çığırdan aşağıya doğru yol aldılar. Atlarının terkilerinde ölü kekliklerin ölü başları sallanıp duruyordu. Birkaçının sürmeli gözlerinde yaşlar birikmişti. Hasan’ın atının semerine sabitlenmiş kafesin içindeki dişi kekliğe hepsi de kızgındı şüphesiz. Onun yanık, tavuktan hâllice sesine, kaba kaba ötüşüne kanat çırpıp gelmişler; sonra da bu iki yaman avcının kurşunlarına hedef olmuşlardı.

Dişi keklik kandırmıştı onları.

“Şu keklik milleti acayip,” dedi Hasan.

“Neden?” diye sordu Yusuf.

“Nedeni var mı? Baksana ırkına, akrabasına ihanet ediyor.”

“Hayvan bu. Bile isteye yapmıyor ya!”

“Bence bilse de yapar,” dedi Hasan. Yusuf, Hasan’ın atının sağrısındaki kafese baktı. Kırmızı gagalı, kınalı keklik uyukliyordu.

“Neden yapsın ki?”

Hasan sigarasının kalan kısmını yoldan aşağı doğru fırlattı. Arkasına döndü.

“Keklik dediğin insana benzer. Çiğ süt emmemiştir belki ama ihanete insan kadar meyillidir.” Başındaki kaskete rağmen elini alnına siper edip gözlerini batıya doğru akan güneşten koruyarak aşağılara, ormanlık araziye baktı. Aradığı şeyi bulamamış gibi yüzünü ekşitti. Kurduğu son cümleyi hatırlayamayınca lafı sadede getirdi. “Şimdi şu dişi keklığı kafesinden çıkarıp kafasını koparsam hak değil midir?”

Yusuf kısa bir süre düşündükten sonra:

“Değildir,” dedi.

Hasan başındaki kasketi çıkarıp sarı

saçlarını hart hart kaşdı.

“Neden değildir?”

“Çünkü bu keklik bizim ona verdiğimiz görevi yerine getirmiştir de ondan.”

Hasan atını durdurdu:

“Hiç böyle düşünmediydim. Yani o zaman keklik hain değildir öyle mi?”

“Bence değildir.”

“Hain değilse kahraman sayılır mı?”

“Görevini yerine getirdiği için sayılır.”

Hasan yine güldü:

“Kınalı keklığım kahraman mı yani?”

“Eh.”

“Kahramanlara ödül verilir değil mi?”

“Verilir.”

“Ne verilir mesela?”

“Ne bileyim, madalya olabilir.”

“Başka?”

“Para da verilir.”

“Başka?”

Yusuf düşündü,

“Başka... Aklıma başka bir şey gelmedi.”

“Tütün tabakası verilir mi peki?” Yu-

suf, sorunun tuhaflığına şaşmadan:

“Verilebilir,” dedi.

“Ya! Biz de bugün kahramanlık yaptık. Bizim madalyamız da bir tepsi etli kömbe değil mi?”

“Evet.”

“Keklik etinden kömbeyi hak ettik o zaman.”

“Hak ettik,” dedi Yusuf.

Bir süre konuşmadan meşe ağaçlarının arasından yollarına devam ettiler. İkisinin de içinde farklı düşünceler vardı. Suskun, düşünüyorlardı. Yusuf'u peşlerine takılan, ne olduğunu çözemediği varlık ya da varlıklar rahatsız ediyordu. Hasan ise çok daha farklı fikirler içindeydi. Hin yüzü saniyeler içinde şekilden şekile giriyordu. Köyün kerpiç evleri görünmeye başlayınca Hasan:

“Yusuf?”

Yusuf dalgın,

“Hı?”

“Şimdi şuradan karşımıza kırmızı tüylü, kalın kürklü bir tilki çıksa vurur musun?”

“Vurmam.”

“Neden?”

“Fişğim kalmadı da ondan.” Hasan'ın yüzünden belli belirsiz bir hinlik geçti.

“Eskiler, avın iyisi fişek bittiğinde ortaya çıkar, derler ya o hesap yani.”

Yusuf buna güldü.

“Doğru demişler. Fişğim bitince türlü av karşıma çıkıveriyor hep. Bendeki bu talihle bir geyik bile çıkar karşımıza. Öyle bir şey olur da geyiği vurursan guncunmam. Senin kısmetinmiş, der; kutlarım.” Eliyle ceketinin ceplerinde tabakasını yokladı ama bulamadı. Çıkının içinde olsa gerek, diye düşündü. Elini atının sağrısındaki heybeye uzatmaya erindi.

“Hasan be, şu tabakanı uzatıver de bir tütün de ben yakayım.”

Hasan ceketinin cebinden tabakasını çıkarıp Yusuf'a uzattı.

“Yeni mi bu be! Nasıl da parlıyor.”

“Yeni. Yeni ama göz koyayım deme.”

“Ulan hem param yok dersin hem de tabakanın fiyakalısını taşırsın. Söyleyince kızılıyorsun ama az dürzü değilsin.”

Hasan gücenir gibi kaşlarını çatı:

“Yalan borcum mu var ulan? Param

yok, diyorsam, param yoktur.”

“Öyleyse söyle bakalım, nereden arakladın bu ganimeti?”

Hasan kestirip attı:

“Hediye.”

Yusuf önce tabakaya sonra Hasan’a bakıp gülerek:

“Ufak at, ufak! Sana kim böyle hediye verir?”

Hasan bozulmuştu:

“Tütününü sar da asabımı bozma benim.”

Yusuf, arkadaşını kızdırdığı için hoşnut:

“Bozuk atma ulan, şaka yapıyorum,” dedi. Tabakanın kapağındaki resme baktı, bir cin vardı resimde. Sivri sakallı, uzun külahlı. Bacak bacak üstüne atmış, piposunu tütürüyordu. Tabakanın içini açtı. Sapsarı tütünleri kâğıdın içine sardı. Kâğıdın fazlalıklarını ufak ufak ısırarak kopardı. Kopardığı yeri diliyle ıslatıp sarmal yaptığı kâğıda yapıştırdı. Cebinden çakmağını çıkardı, dudaklarının arasına götürdüğü tütünü yaktı. Tabakayı Hasan’a uzattı. Tüm bu süre zarfında Yusuf’u izleyen Hasan arkadaşının yüzüne baktı. Nedense Yusuf’un yüzü ona

değişmemiş gibi geldi. Çocukluğunda da böyleydi bunun yüzü. Çopur ve köse. Ama güzel bir tılsımı vardı. Eskilere daldı. Erik ağacının başında ikisi konuşuyordu. Ne konuştuklarını hatırlamıyordu ancak Yusuf’un avuç içindeki tuza eriklerini bandırıp ağzına attığını anımsıyordu. O zaman da yüzü böyle saf, bakışları masumdu. En acımasız zamanlarında bile Yusuf’un yüzü yumuşak gelirdi ona. Çocukken sapanla kuş avladıklarında bile, biraz evvel kekliklere ateş ederken bile. Yüzü hep böyle masum, hüzünlüydü.

“Atlar susuzluktan öldü Yusuf. Aşağıdaki göle inelim de suvaralım hayvanları,” dedi.

“Olur,” diye yanıtladı Yusuf.

Atlarını aşağı doğru sürdüler. Hasan derin bir sessizliğe gömülmüştü. Aklında çocukluk hatıraları, Yusuf’la geçirdikleri zamanlar. Siyah okul önlüğünü yırtmıştı Yusuf’un. Hiçbir şey dememişti Yusuf, küsmemişti bile. Bir gün sonra yine aynı şekilde Hasan’la koşup oynamıştı. Kendini bildi bileli, Yusuf kimseye küsmemişti. Bir kere sinde yayla yolunda ölü bir kuş bulmuşlardı. Sonradan öğrenmişlerdi o ölü kuşun ibibik olduğunu. Ama işte onu bulunca bir tartışma başlamıştı. Hasan ısrarla başında

tüylerden tacı olan bu kuşun, kuşların padişahı olduğunu söylüyordu. Yusuf inanmıyordu, “Kuşlar padişahı bu kadar küçük olmaz,” diyordu. Olurdu olmazdı derken neticede ne olursa olsun, “Onu gömmeliyiz,” demişti Yusuf. Görkemli bir cenaze töreniyle kuşu yayla yolunun başındaki ardıç ağacının altına gömmüşlerdi. Tören bitince hep beraber semaya avuç açıp merhumun ruhuna Elham okumuşlar ve yollarına devam etmişlerdi. Gülümsedi Hasan.

“Niye gülüyorsun be öyle ablak ablak.”

Hasan ciddileşti:

“Hiç.”

Göle gelmişlerdi. Atlar suyu görünce hızlanmış, göl kenarına gelince de uslu uslu suları içmeye başlamıştı. Burası yuvarlılara göre daha yeşil bir alandı. Ayrık otları daha sık, ağaçların boyu daha uzundu. Burada meşe haricinde kavak, nar, şeftali, dut ağaçları bile vardı. Gölün etrafında türlü nebat biterdi. Bu yüzden burası çok güzel kokardı. Keskin bir kekik kokusu aldılar. Bu kokuyu duyumsarken ikisinin de başı döner gibi oldu. Derken sol yanlarından bir çitirtti duydular. Meşe

ağaçlarının arasındaki çalılıklar titremişti. Sanki yukarıdan yuvarlanan bir taş, bodoslama bu çalılara çarpmış gibi geldi Yusuf'a.

“Tilki! Tilki!” diye bağırdı Hasan. Sırtındaki tüfeği saniyesinde omzuna alıp çalılığa doğru tetiğe bastı. Silahın patlamasıyla su içerken birden ürken atı kenara doğru silkindi. Hasan topuklarını atın karnına vurdu.

“Deh!” diye bağırdı.

“Nereye?” diye arkasından gidecek oldu Yusuf ama Hasan çoktan gözden kaybolmuştu. Son sözleri. “Kaçıyor!” oldu.

Hasan yitince Yusuf, sessizliğin içinde patlamanın çınlamasını dinledi bir süre. Çınlama etkisini çabuk yitirmişti ki bir keklik ötüşü duydu. Atın sıçramasıyla Hasan'ın kekliği de kafesiyle birlikte gölün kenarına düşmüş, zavallı hayvan da ürkerrek deli gibi ötmeye başlamıştı. Nedense her zamanki gibi de ötmüyordu. Bir başka ötmüyordu. Sesi yanıktı, sanki ötmüyor da bir türkü söylüyor, acıklı bir gazel okuyordu. O kaba sesi gitmişti de bir bülbül şakıyordu. Bu sesin büyüüne kapılan Yusuf atından indi. Yarısı suyun içine batmış kafese doğru adım attı. Tam bu esnada bir

patlama sesi daha duydu. Kulağının yanından vınlıyarak hızlı bir şey gelip geçti. Ne oldu demeye kalmadan bir silah sesi daha işitti. Yukarıdan geliyordu sesler. Oysa Hasan tam tersi aşağı doğru sürmüştü atını. “Bu Hasan değil ya dur bakalım,” dedi kendi kendine.

O sıra belinde bir sıcaklık, yanma duydu. İçinde bir şeyler kaynıyordu. Bir adım daha atınca sendeledi. Belinden sıcak bir sıvının yavaş yavaş kalçasına doğru aktığını hissetti. Eliyle belini yoklayınca bakmadan bunun kan olduğunu anladı. Birden korkuya kapılıp var gücüyle bağırdı:

“Hasaan! Hasaan! Yetiişş!” Sesi dağlarda, kayalıklarda, dağın eteğindeki derede yankılandı. Ama o sesinin çıkmadığını düşünüyor, avazı çıktığında “Hasaan!” diye ünlüyordu.

Meşe ağaçları, gölün duru yeşil suyu, atı Karakulak, kınalı keklığın kafesi gözlerinin önünde dönüp duruyordu. Keklik. Keklik ne güzel ötüyor, diye düşündü. Sırtındaki tüfeğin kayışına dokundu. Şu keklığı vursa. Anasına götürse. O da keklık etinden kömbe yapsa. Ne güzel. Ne güzel olurdu. Fişeginin bittiği aklına gelince hayıflandı. “Avin iyisi fişek bitince ortaya çıkar.” Hasan kırk yılın başı doğru bir laf etti. Ama nerede

şimdi? Burada olsa şu keklığı benim yerime vururdu. Vururdu muhakkak. Ama ben yapamam, kolum kanadım kırık sanki. Yine de tüfeğine davrandı. Kolu güçsüz, kopmuş gibi yanına düştü. Üstünde bir yorgunluk vardı. Ağır. Bu ağırlığın altında bütün bedeni eziliyordu sanki. Elleri, ayakları, her yeri titriyordu. Keklik, ne hoş sedan var. Ötüyorsun işte. Firkatli. Türkü mü okuyorsun böyle, yoksa yanık bir gazel mi? Yine yukarı taraftan fakat daha yakınından keklığın sesini bastıran bir patlama sesi daha duydu. Bu Karakulak'ın terkisinde sallanan ölü keklıklar gibi onun da dünyada duyduğu son ses oldu. Önce dizlerinin üstüne çöktü, elleriyle boğazını tuttu. Kurşun oradan çıkmıştı. Gözünden süzülen bir damla yaş ya-nağına, ardından boğazının altına akıp pür-tümlü kana karıştı. Birkaç saniye öyle göle baktı, sonra cansız bir şekilde suyun içine düştü.

Yüklem

"Mezuniyette" Öyküsüne

Hikâyeye nereden başlayacağınızı kestiremediğinizde gereksiz detayların kurbanı olabiliyorsunuz. Hiç olmazsa "dergah, Hasan amca" gibi detayları meseleye dahil etseydiniz. Yine sıradan bir öykü olurdu fakat en azından derli toplu bir hale kavuşabilirdi. Ayrıca diyaloglarda "dedi, diyor vb." ifadeler o kadar fazla ki bir süre sonra öyküyü yarıda bırakma hissine neden oluyor. Bunu kırıcı biçimde ifade etmemin sebebi, yer almak istediğiniz mecralarda metninizin en azından sonuna kadar okunmasını sağlamak. Zira bir gün değerlendirmek istediğiniz bir öykünüzün tek sorunu bu olabilir. Anlatmak istediğiniz esas konuya yoğunlaşip yeniden yazmanızı tavsiye ederim.

"yarsıla" Şiirine

Son dizeyi görmezden gelirim sem şiirinizin yayımlanabilecek düzeyde olduğunu söyleyebilirim. "Bir de rakı şişesinde balık olsam" gibi durmuyor artık çay. Ortada "çay edebiyatı" diye nitelendirebileceğimiz bir anlayış varken bu dizeden bir an evvel kurtulmanızı tavsiye ederim. İfade gücünüz var, bunu kullanın.

"Merdümgiriz" Öyküsüne

Öykünüzü beğendim. Fakat yer bulamadı. Yeterli oyu alamadı. Bazen böyle olur. Elbette orijinal bir öykü değil fakat belirgin bir anlayışı var ve bunu başarıyla ortaya koyabilmiş. Özellikle final çok güzeldi. Bir itiraz olarak "merdümgiriz" sözcüğünü açık etmenizi isabetli bulmadım. Elbette anlamı bilinebilir ya da anlamına çabucak ulaşılabilir fakat siz yine de bu tür anlaşılma

Yüklem

kaygılarına kapılmayın. Öykünüzün yoğunluğunu bozan girişimlerden kaçının. Başka öykülerinizi okumayı çok isterim.

"Nkfl yzlr" Şiirine

İmge gücü yüksek bir girişi var şiirin ancak geriye kalan bölümün aynı doğrultuda olduğunu söyleyemem. Özellikle güncel sorunlarımızı şiire konu ederken biraz gizleyerek işlemenin yerinde olacağını düşünüyorum. Günlük hayatta zaten etrafımızda dönen cümlelerle şiiri oluşturmak, şiire sanatsal bir çehre kazandıramadı kanaatindeyim.

"geçip gidici" Şiirine

Bir oya ihtiyacı olsaydı şiirinizi onaylardım. Harika olmakla beraber fena bir şiir de değil. Hem bireysel bir meselesi hem de sosyal olaylara yorulabi-

lecek çok güzel tarafları var. İfadeler yeterince etkileyici görünmüyor. Ancak bakış açınızı sevdim.

"Korku" Öyküsüne

Öykünüzü beğendim. Fakat oyum yeterli olmadı. İmgesi güçlü, fantastik diyebileceğimiz bir tarzı var. Bu tercih öykünüze kalite katar. Beri yandan öykünüzün kolaylıkla fark edilememesi üzerine fena bir etkisi de olacak. Fakat bunun bir önemi yok.

Başkişinin boğayla ilişkisine biraz daha eğilebilirdiniz. Hem hacim hem de yoğunluk anlamında eksik kaldığını düşünüyorum. Boğaların toplumla ilişkisini işlediğiniz hacim kadar olmasa da benzer yoğunluğa ulaştırabilirsiniz başkişiyi. Elbette yorumu diğer insanlar üzerinden yapmak mümkün ancak derinlik için ye-

Yüklem

terli değil gibi. Kararlılıkla yazmaya devam edin. Bu tarz öyküleri deneyenlerin sayısı az.

"Tütüncünün Kızı" Öyküsüne

Öykünüzün dilini çok sevdim. Duyguları ifade etme biçiminiz güzeldi. Fakat yeterli oyu alamadı. Farklı mecralarda, belki şanslı yaver gitseydi burada, yer bulabileceğine inanıyorum.

"Kanlı Dolunayın Hediyesi" Denemesine

Bu metni deneme türüne dahil etmek mümkün değil. Şiirsel dilinizi sevdim. Bu metni başka bir tür içinde değerlendirmenizi tavsiye ederim.

"Lokanta" Öyküsüne

Tesadüflerden derhal kurtulmanızı tavsiye ederim. Kullanacaksanız da bu kadar belirgin bir hali olmamalı. Ayrıca epey de

yapay durdu. Hikayenize odaklanın. Onu anlatmaya çalışın. Fazlalıklardan kurtulun.

"Dedem Ziya Bey" Şiirine

Güzel bir temenni var fakat yayımlanabilir bir şiir elde etmek için yeterli bulamadım. Hatta bunu şiir olarak değerlendirmenin mümkün olmadığını düşünüyorum. Belki bir tema etrafında onu besleyen şiirler arasında tamamlayıcı bir rol üstelenebilir.

"Kocasından Sonra Eve Gelen Kadın" Öyküsüne

Bu kadar sıradan bir meseleyi işleme arzunuzu ve kurgunuzun gerçeklikle sağlam bir ilişki kurmasını beğendim. Diliniz de gayet başarılıydı. Fakat yeterli oyu alamadı. Çok güçlü, defalarca okunabilecek bir öykü değildi elbette. Ama güzel bir öyküydü. Öy-

Yüklem

künüzün yayımlanma şansı var. Şansınızı deneyin.

"Kahramanım" Öyküsüne

Fena bir öykü yazmamışsınız. Bir oya ihtiyacı olsaydı olumlu bakardım. Dolayısıyla öykünüzün yayımlanma durumunu -hem Yük Edebiyat hem de diğer mecralar açısından değerlendirdiğimizde- konu seçimi, dil zevki gibi beklentiler şekillendirecektir.

"Cahildim Dünyanın Rengine Kandım" Öyküsüne

Öykünüz derli toplu, temiz bir öykü. Bir kültür aktarımını mesele edinmesi kıymetliydi kanımca. Ancak şu da kabul edilmeli ki tekrar tekrar okunabilecek bir yanı yoktu. Öykünün bu halıyla epey örneğinin olduğunu düşündüğümüzde kurulun kararını yenilikten yana kullandığını söyleyebiliriz. Yazmaya devam edin.

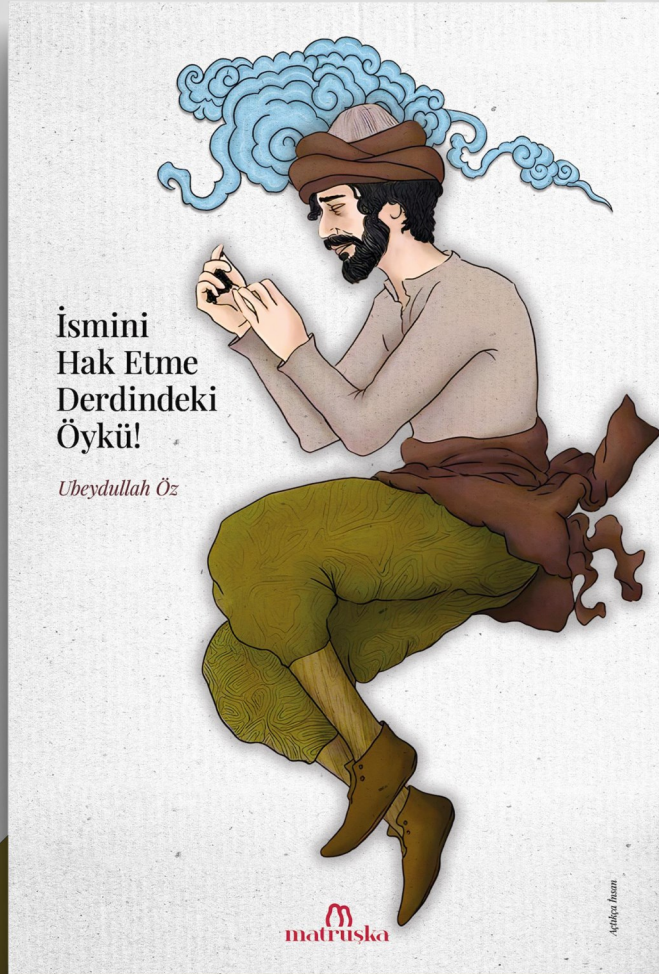
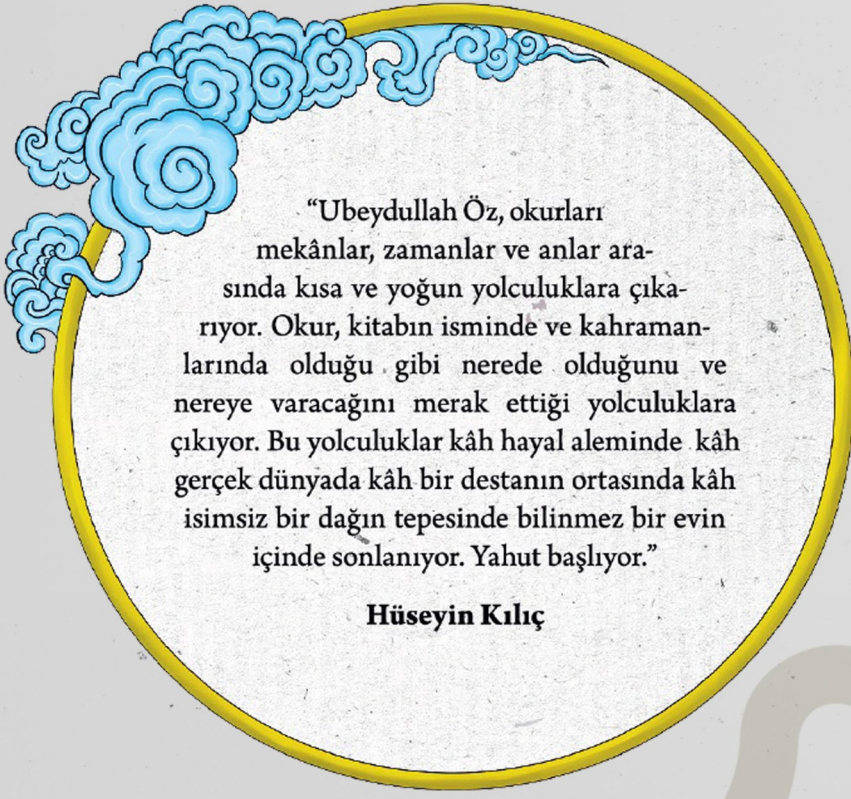
Pek çok kişinin beğenebileceği bir metin ortaya çıkacaktır. Metniniz bunu vadediyor.

"Tıknaz Muavin" Öyküsüne

Fena bir kurgu değildi. Anlatma maharetinizi beğendim. Fakat beklediğim ölçüde yoğun bir mesaj alamadım. Arada bazı günahları hatırlattığı için okurlar teşekkür edebilirdi. Kuruldan yeterli oyu alamadı. Belki başka sefere.

"yetişkinliğe pejmürde bi'tekme" Şiirine

Alışılmışın dışında güzel imgeleriniz var. Dizelerinizin kırık yapısı da şiire epey uygun düşmüş. Fakat bu saydığım iki özellik çok fazla kullanılınca biraz zorlama bir şiir ortaya çıkmış. Buna rağmen olumlu baktım ancak yeterli olmadı.

**TEK TEK SÖNER ÖMRÜN LÂMBALARI
CAN VERİRCESİNE TİTREŞEREK
TEK TEK GEÇİLİR KİLOMETRE TAŞLARI**

**"AN" LAR "ANI" OLUR, ANILAR RÜYA
HESAPLAR BOŞA
HAYALLER SUYA**

**MAĞRUR VE MAVİ BİR ESKİ FOTOĞRAFTAN
KENDİNE SESLENİR İNSAN
DUYURAMAZ
DUYULAMAZ ZİRA**

**TEK TEK SÖNER ÖMRÜN LÂMBALARI
TEK TEK GEÇİLİR YILLAR**

**"UNUTULMAZ" LAR
HATIRLANMAZ OLUR
SÖZLER HAVAYA
MEKTUPLAR SUYA**

**BİR ESKİ HAYATTAN
KENDİNE YALVARIR İNSAN
DUYURAMAZ
DUYULAMAZ
ZİRA**